

Hangö stad

GENERALPLAN FÖR STAMSTADEN Beskrivning

13.2. 2012

0104-P10121

Stadsfullmäktige:	. .2012
Stadsstyrelsen	13.2.2012
Förslaget till påseende:	5.5.-6.6.2011
Stadsstyrelsen:	4.4.2011
Miljönämnden:	23.3.2011
Utkastet till påseende:	19.10.-18.12.2009
Miljönämnden:	29.9.2009
Pdb till påseende:	27.2.-27.3.2008
Miljönämnden:	13.11.2007
Anhängiggörande:	13.11.2007

13.2.2012

INDEX

1	BAS- OCH IDENTIFIKATIONSUPPGIFTER	1
1.1	Planområdets läge	1
1.2	Planens syfte	2
2	Planeringsskeden	2
2.1	Planeringsprocessens skeden	2
2.2	Planer och utredningar	3
2.3	Deltagare i planeringen	4
2.4	Planens centrala innehåll och syften	5
3	Planeringssituation	6
3.1	Landskapsplan	6
3.2	Generalplaner	7
3.3	Detaljplaner och strandplaner	8
3.3.1	Byggnadsordning	8
3.4	Grundkarta	8
3.5	Övriga planer	8
3.6	Markägoförhållanden	8
4	Läge och miljö	8
4.1	Allmän beskrivning	8
4.1.1	Hangös grönområden	9
4.2	Naturmiljön	10
4.2.1	Utredningar	10
4.2.2	Mark- och berggrunden	12
4.2.3	Grundvatten och vattendrag	12
4.2.4	Växtlighet, fauna och fågelbestånd	14
4.2.5	Livsmiljöer och arter som är fridlysta enligt lag	16
4.2.6	Områden och objekt av betydande naturvärden	18
4.2.7	Utrotningshotade och utsatta arter samt arter som bör hållas under observation	18
4.2.8	Natura 2000 –områden	19
4.2.9	Skyddsprogrammet för stränder	19
4.3	Miljöstörningar och - risker	19
5	Landskap	20
5.1	Landskapsstruktur	20
5.2	Landskapsbild	20
5.3	Rekreatiomsområden	21
5.4	Nationalstadsparken	22
6	Byggd miljö	23
6.1	Byggda kulturmiljöer av riksintresse	24
6.2	Landskapsmässigt och lokalt betydelsefullt byggnadsarv	28
6.3	Arkeologiskt kulturarv	28
6.3.1	Fasta fornlämningar	28
6.3.2	Undervattensfornlämningar	29
6.3.3	Militära befästningar från tiden för andra världskriget	29
7	Befolkning, arbetsplatser, service och samhällsteknik	30
7.1	Befolkningsmängd, -utveckling och -prognos	30

13.2.2012

7.2	Arbetsplatser och sysselsättning	30
7.3	Service	31
7.3.1	Offentliga tjänster	31
7.3.2	Tjänster inom handeln	31
7.3.3	Turism	32
7.4	Energi och samhällsteknik	33
7.4.1	Vattenförsörjning	33
7.4.2	Avfallshantering	33
7.4.3	Fjärrvärmnätet	33
7.5	Trafik	34
7.5.1	Huvudvägar och trafikmängd	34
7.5.2	Trafiksäkerhet	34
7.5.3	Gatunät och parkering	34
7.5.4	Lätt trafik	35
7.5.5	Kollektivtrafik	36
7.5.6	Spårbunden trafik	36
7.5.7	Flygtrafik	37
7.5.8	Hamnarna och sjötrafiken	37
8	PLANLÄGGNINGENS SYFTEN	39
8.1	De riksomfattande målen för områdesanvändning (VAT)	39
8.2	Mål som uppsatts av staden	41
9	BESKRIVNING AV GENERALPLANEN	43
9.1	Områdesreserveringar	43
9.1.1	Boendet	43
9.1.2	Område för centrumfunktioner	44
9.1.3	Område för service och förvaltning	44
9.1.4	Områden för industri- och arbetsplatser	44
9.1.5	Rekreatiomsområden	45
9.1.6	Områden för turistanläggningar	45
9.1.7	Områden för hamnar och småbåtshamnar	46
9.1.8	Områden och specialområden för samhällsteknisk försörjning	46
9.1.9	Beaktande av naturvärden	46
9.1.10	Beaktande av landskaps- och kulturhistoriska värden	47
9.1.11	Trafikområden	50
9.1.12	Vattenområden	51
9.1.13	Grundvattenområden	51
9.1.14	Övriga beteckningar	51
9.1.15	Områden som reserverats för olika ändamål	51
10	PLANENS KONSEKVENSER	53
10.1	De viktigaste förändringarna jämfört med planen från år 1987	53
10.2	Konsekvensbedömningen och dess relation till målen för planläggningsarbete	54
10.2.1	Helhetsbedömning av planen	54
10.2.2	Förhållandet till de riksomfattande målen för områdesanvändning och andra riksomfattande mål	56
10.2.3	Förhållandet till landskapsplanen och andra regionala mål	60
10.2.4	Förhållandet till målen som uppsatts av staden	61
10.3	Behovsprövning för Naturbedömning (sammandrag)	62
10.4	Planen i relation till extrema situationer som orsakats av klimatförändringar	63
10.4.1	Bakgrund	63
10.4.2	Generalplanens roll	64
10.4.3	Riskbedömning	64
11	GENERALPLANENS RÄTTVERKNINGAR	68

13.2.2012

12	FÖRVERKLIGANDE OCH UPPFÖLJNING AV GENERALPLANEN.....	69
----	--	----

BILAGOR

- Bilaga 1** Sammandrag av utlåtanden och anmärkningar över generalplaneutkastet jämte genmälen
- Bilaga 2** Sammandrag av utlåtanden och anmärkningar över generalplaneförslaget jämte genmälen
- Bilaga 3** Nuläget för detaljplanerna inom generalplaneområdet
- Bilaga 4 (a-e)** Kulturhistoriska byggnadsobjekt som inventerats på stamstadens område
- Bilaga 5** Rekreations- och grönområdesnätet och lättrafiklederna
- Bilaga 6 (a-g)** Generalplanekartan indelad i sidstorlek A3
- Bilaga 7** Naturabehovsprövning

13.2.2012

HANGÖ STAD GENERALPLAN FÖR STAMSTADEN

1 BAS- OCH IDENTIFIKATIONSUPPGIFTER

Kommun:	Hangö stad
Planens namn:	Generalplan för stamstaden
Utarbetare av planen:	FCG Finnish Consulting Group Oy
Anhängiggörande meddelat:	13.11.2007

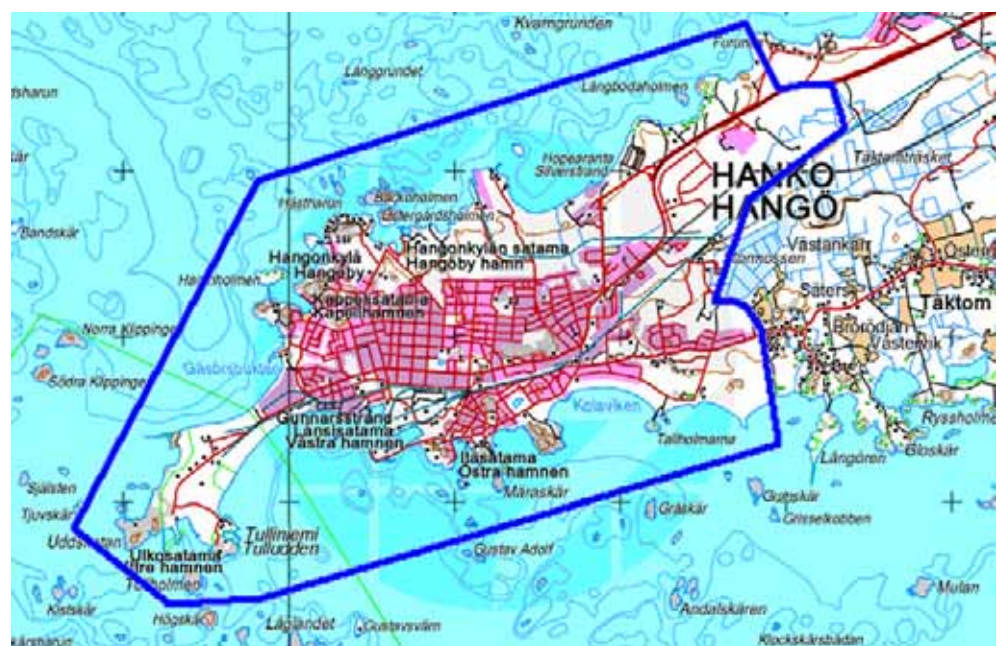
Beskrivningen gäller generalplanekartan och bestämmelserna daterade 13.2.2012.

1.1 Planområdets läge

Generalplaneområdet ligger inom Hangö stamstad och dess närområden. Planområdet omfattar centrumområdet, Hangöby samt Yttre hamnens, Västra och Östra hamnens områden. Till planområdet hör också öarna Stora Tallholmen, Lilla Tallholmen, Märaskär, Norra Lergrundet, Smultrongrundet, Drottningkobben, Meijerfelt, Sunnantill, Lilla Ankargrundet, Tullholmen, Uddgrundet, Kalskären, Hamnholmen, Sandvikholmen, Lilla Vädersgrundet, Hästharun, Hansesholmen, Nätiören, Aspholmen, Backaholmen, Östergårdsholmen, Ankarören, Koppnäsholmen och Långbodaholmen.

Planeringsområdet avgränsas i väster, norr och söder av havet samt i öster av linjen Anklarängsbukten - Stormossen – Järnvägen – Furunäs.

Planeringsområdet är totalt cirka 38 km², av vilket cirka 2/3 av generalplaneområdet är markområde. Planområdet framgår av följande karta.

Avgränsning av planområdet (Grundkarta: Lantmäteriverket/kartplatsen)

13.2.2012

1.2 Planens syfte

För området uppgörs en delgeneralplan med rättsverkningar enligt markanvändnings- och bygglagen. Planens syfte är att utveckla centrumområdet som en vital och fungerande del av stadsstrukturen. Strävan är att fortsättningsvis öka boendemöjligheterna och handelns attraktionskraft i centrum och att trygga arbetsplatssjälvförsörjningen, rekreationslederna, de skyddade områdena och en mångsidig användning av stranden.

Avsikten är att den nu gällande generalplanen för stamstaden som är från år 1987 och saknar rättsverkningar skall uppdateras för att motsvara dagens krav och nya mål för utvecklingen av centrum. Det är centralt att erbjuda genomförbara lösningar för centrum på platser som är viktiga både med tanke på stadsbilden, Hangös identitet och livfullhet. Ett fungerande trafiksystem i centrum är ett livsvillkor för stadens konkurrenskraft. Delar av strandgeneralplanen fogas till stamstadens generalplan.

Generalplanen för stamstaden har en central betydelse som styr- och programmeringsredskap för detaljplanerna som ska förnyas. Syftet med generalplanen är att styra utvecklingen i riktning mot den strategi för Hangö 2020 som godkändes av stadsstyrelsen år 2010.

2 Planeringskeden

2.1 Planeringsprocessens skeden

Hangö stadsfullmäktige behandlade inledningen av generalplanearbetet vid sina möten 9.5. och 13.06.2007. Stadsstyrelsen beslöt 16.4.2007 tillsätta en styrgrupp för att leda utarbetandet av generalplanen. Information om anhängiggörande av planen gavs 13.11.2007.

Planen för deltagande och bedömning (PDB) var framlagd till offentligt påseende under tiden 27.2.-27.3.2008. Responsen på planen var två utlåtanden och en anmärkning.

Myndighetssamråd i enlighet med 66 § i markanvändnings- och bygglagen hölls 30.11.2007. Det handlade då om ett samråd mellan myndigheterna i inledningsskedet.

I det skede när målen utarbetades genomfördes en invånarenkät våren 2008. Enkäten riktades till invånarna och sändes till alla hushåll. Syftet med enkäten var att kartlägga invånarnas önskemål gällande planen samt deras synpunkter på utvecklingen av stamstaden. Antalet insända svarsblanketter var totalt 533 stycken.

Miljönämnden tog 29.9.2009 beslut om framläggande av generalplaneutkastets till offentligt påseende.

Generalplaneutkastet var framlagt till påseende 19.10.-18.12.2009. Ett möte för allmänheten med anledning av generalplaneutkastet hölls 3.11.2009. Under det interaktiva mötet arbetade intressenterna i grupper, i vilka man behandlade teman trafiken, stadskärnan och servicen samt boendet. Under tiden som planutkastet var till påseende inkom respons i form av 11 utlåtanden och 27 åsiktsyttringar. Responsen behandlades under våren 2010.

Myndighetssamråd i enlighet med 66 § i markanvändnings- och bygglagen (MBL) hölls 12.5.2010.

13.2.2012

Utgående från de ändringsbehov som framkommit genom responsen på generalplaneutkastet och myndighetssamrådet utarbetades ett generalplaneförslag under vintern 2010/2011.

Miljönämnden behandlade generalplaneutkastets karta vid sitt möte 1.3.2011 och beskrivningen till generalplaneutkastet vid sitt möte 23.3.2011.

Stadsstyrelsen behandlade generalplaneförslaget 4.4.2011 och tog beslut om dess framläggande till påseende.

Generalplanen för stamstaden var i enlighet med 19 § MBF framlagd till offentligt påseende 5.5.-6.6.2011.

Nio utlåtanden och 15 åsiktsyttringar om planförslaget kom in. Stadsstyrelsen godkände de av planeraren beredda bemötandena under sitt möte 31.10.2011.

Ett myndighetssamråd gällande planförslaget hölls 29.11.2011.

Stadsstyrelsen behandlade generalplaneförslaget vid sitt möte 23.1.2012, vid vilket man beslöt föreslå för stadsfullmäktige att stamstadens generalplan godkänns.

Stadsstyrelsen beslöt vid sitt möte 13.2.2012 precisera stamstadens generalplaneförslag.

Generalplanen för Hangö stamstad godkändes av stadsfullmäktige . .2012. Eventuella besvär över beslutet om godkännande av generalplanen avgörs i förvaltningsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen.

2.2 Planer och utredningar

Följande handlingar, planer och utredningar har gjorts i anslutning till arbetet med generalplanen för Hangö stamstad:

- Plan för delaktighet och bedömning, 29.10.2007, uppdaterad 13.10.2009
- Trafikutredning för Hangö stamstads generalplan 2008 (Linea konsultit Oy, 2008)
- Trafiksäkerhetsutredning för Hangö stamstad 2008 (Vägförvaltningen, 2008)
- Generalplan för stamstaden, Utredning över det kommersiella servicenätet (FCG, 16.1.2009)
- Stamstadens generalplan, Rapport över invånarenkäten (FCG, 3.3.2009)
- Generalplan för stamstaden, Utredning över stadsbilden i den bebyggda miljön (FCG, 15.9.2009)
- Oy Forcit Ab:n ja Fermion Oy:n konsultointi-vyöhykkeiden turvallisuusrisikikartoitus maankäytön suunnittelua varten - Loppuraportti (Gaia Consulting Oy, 31.5.2010)
- Hangös strategi (sammandrag). Godkänd som del av budgeten 8.12.2010 (Hangö stad 2010)

13.2.2012

- Hangö stads utredning om åkergrödan, dykarskalbaggen och ljusa lyrflicksländan i två dammar (Faunatica Oy, 14.10.2010)
- Utredning om ekologiska korridorer och fladdermöss på stamstadens område i samband med uppgörandet av generalplaneutkastet (2009) (Faunatica Oy, 2011)
- Rapport om rekreatiomsområden enligt kraven i 39 § moment 9 i MBL: "att det finns tillräckligt med områden som lämpar sig för rekreation" (Hangö stad, 2011)

Även följande källmaterial har använts vid planeringen:

- Logistikutredning för Hangö hamn 2007 (Strafica Oy:n, EP-Logistics Oy:n, Insinööritoimisto Logisma Oy:n ja Innodea Consulting Ky:n muodostama konsulttiyhteenliittymä, 2007)
- Byggnadskultur och kulturlandskap i Hangö. Hangö museums publikationsserie nr 8. 1989.
- Kulturhistorisk inventering av byggnader och landskap i Västra Nyland. Västra Nylands regionplaneförbund 1993.
- Det bebyggda Nyland. Den bebyggda kulturmiljön i Nyland. Utkast 18.6.2007, red. Lauri Putkonen Nylands förbund, 2007.
- Hangö nationalstadspark. Grundningsutredning 2000-2007. Hangö 2008. Hangö nationalstadspark Utredning om grundandet 2000-2007. Hangö 2008.
- Hangö stads turismstrategi 2007-2013. Hangö stads turistbyrå Oy Hansea DC Ab
- Skyddsplan för Hangö grundvattenområden. Harju, Piri Nylands miljöcentrals duplikat nr 22. Helsingfors 1997.
- Översiktlig översvämningskarta för Nylands kustområden Nylands förbunds publikationer E 96 – 2007.
- Miljöministeriet/OIVA - Miljö- och geodatatjänst
- www.rky.fi

Museovirasto/vedenalaisten muinaisjäännösten rekisteri

Hangon museo/museojohtaja Marketta Wall

2.3 Deltagare i planeringen

Stadsstyrelsen beslöt 16.4.2007 tillsätta en styrgrupp för att leda utarbetandet av generalplanen. Följande tre medlemmar valdes till representanter för stadsstyrelsen: Anja Roos, Eero Koli och Jouko Kavander. Fyra medlemmar valdes ur miljönämnden: Seppo Kinnunen, Gunnel M. Helander, Heli Jaskanen och Keijo Larila.

Generalplanen för stamstaden har utarbetats som konsultarbete. Som konsult fungerade FCG Finnish Consulting Group Oy. I olika skeden av generalplane-

13.2.2012

arbetet har följande personer, vilka representerar antingen Hangö stad eller konsulten, deltagit:

Sten Öhman	Teknisk direktör	Hangö stad/markanvändning
Heli Vauhkonen	planläggningsarkitekt	Hangö stad/markanvändning
Tomi Ristikangas	förrättningsingenjör	Hangö stad/markanvändning
Aki Uusitalo	geoinformationstekniker	Hangö stad/markanvändning
Ralf Toivari	lantmätningstekniker	Hangö stad/markanvändning
Lisbeth Nordström	karthandläggare	Hangö stad/markanvändning
Merja Rönkkö	parkförman	Hangö stad/kommunalteknik
Hannu Koivisto	skogsbas	Hangö stad/kommunalteknik
Saija Kajala	miljövårdschef	Hangö stad/miljövårdschef
Jan-Peter Sundberg	byggnadsinspektör	Hangö stad/byggnadstillsyn
Arja Sippola	arkitekt SAFA	FCG
Ulla Räihä	arkitekt SAFA	FCG
Anssi Savisalo	arkitekt SAFA	FCG
Maria Silvast	landskapsarkitekt	FCG
Maarit Suomenkorpi	landskapsarkitekt	FCG
Hanna Tiira	arkitekt SAFA	FCG
Jan Tvrđý	M. Sc. (landsc. ecol.)	FCG
Raine Vihelmaa	arkitekt SAFA	FCG

2.4 Planens centrala innehåll och syften

Den nu ikraft varande generalplanen för stamstaden som saknar rättsverkningskraft har omarbetats till en generalplan med rättsverkningskraft för att motsvara dagens krav och de nya målen för utvecklingen av centrum. Utredningarna i anslutning till generalplanen har kompletterats för att motsvara nuläget. Delar av strandgeneralplanen fogas till stamstadens generalplan. Generalplanen med rättsverkningskraft för stamstaden har en central betydelse som styr- och programmeringsredskap för detaljplanerna som ska förnyas.

Syftet med delgeneralplanen är att utveckla centrumområdet till en vital och fungerande del av stadsstrukturen. Strävan är att öka boendemöjligheterna och handelns dragningskraft i centrum samt arbetsplatsjälvförsörjningen och att trygga rekreationsleder, skyddade områden och en mångsidig användning av stranden. Ett fungerande trafiksystem i centrum är ett livsvillkor för stadens konkurrenskraft.

De egentliga förändringarna i planen är måttliga när det gäller stadsstrukturen jämfört med generalplanen från år 1987 och de pejar med eftertanke den pågående utvecklingen av staden. Öarna utanför Hangö udd och vattenområdet söder och norr om udden har fogats till generalplaneområdet.

Tätortsområdet utvidgas mot öster, i riktning mot Tåktom. Utvidgningsområdena för småhusbyggande har anvisats på norra och södra sidan av Tåktomvägen. Det småhuspräglade tätortsområdet norr om järnvägen har utvidgats måttfullt. Syftet har varit att framför allt förtäta strukturen i det norra småhusområdet. På Hangöbyområdet är det närmast fråga om en uppdatering av detaljplanesituationen för generalplanen. Rutplanen har utsträckts mot norr i riktning mot Märsan med beaktande av att grönkorridoren i öst-västlig riktning bevaras.

I samband med utarbetandet av generalplanen har gjorts det strategiska valet är att bevara och utveckla hamnfunktionerna i nuvarande Västra hamnen

13.2.2012

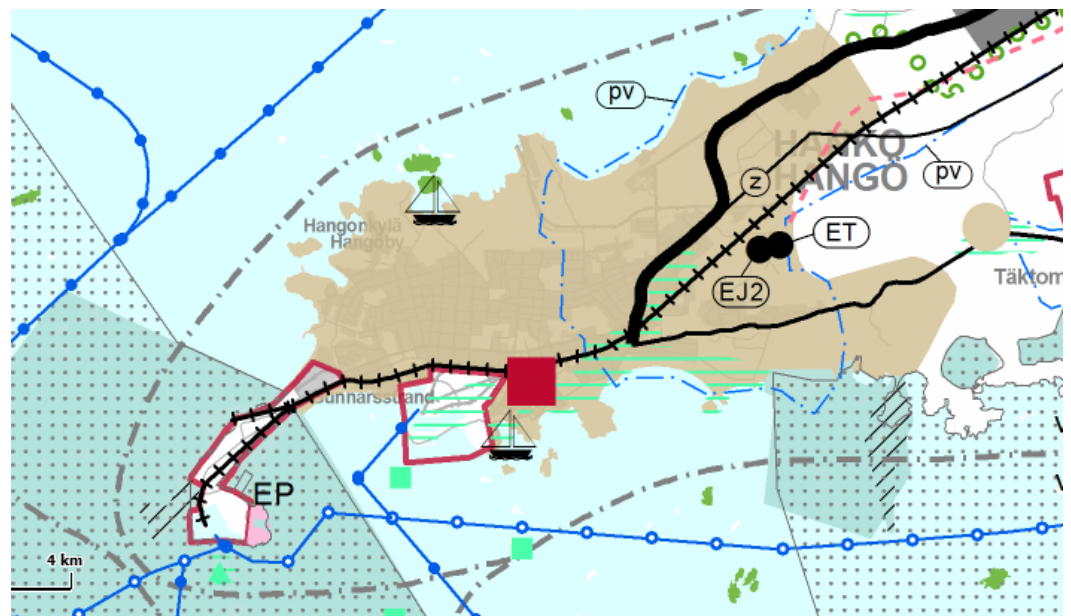
och Yttre hamnen oberoende av de randvillkor som boendet och naturvärdena har ställt. En livlig hamnverksamhet tryggar också livskraften i stadsstrukturen. Områdesreserveringen för Västra hamnen har utvidgats på västra sidan av Drottningberget och beredskap finns för en utvidgning av hamnområdet.

3 Planeringssituation

3.1 Landskapsplan

Hangö hör till Nylands förbunds verksamhetsområde (landskapsförbundet). Landskapsplanen för Nyland fastställdes av miljöministeriet 8.11.2006. Etapplandskapsplan 1 för Nyland fastställdes 22.6.2010. 2. Arbetet med etapplandskapsplan 2 som ansluter sig till förnyandet av landskapsplanen för Nyland, har inletts. Tyngdpunkten i planeringsarbetet ligger på regionstrukturella frågor som gäller samhällsstrukturen och trafiken. 2. Uppgörandet av etapplandskapsplan 2 inleddes i samarbete med Östra Nylands förbund. Nylands förbund och Östra Nylands förbund gick samman 1.1.2011.

I Nylands landskapsplan har planeringsområdet anvisats i huvudsak för tätortsfunktioner. I stadens centrum har ett område anvisats med beteckningen område för centrumfunktioner (C). På Tulludden har anvisats ett område för försvarsmakten (EP). En del av öarna och kustområdet har dessutom anvisats som grönområden (V) och naturskyddsområden (SL). I södra delen av stamstaden har ett område betecknats som område som är viktigt för värnande om kulturmiljö eller landskap. I landskapsplanen har även betecknats grundvattenområden som är viktiga för vattenförsörjningen, vägnät, vattenleder, kraftlinjer, järnvägar, fornlämningar, hamnar samt skydds-, special- och rekreationsområden.

Utdrag ur Landskapsplanen för Nyland. Källa: www.uudenmaanliitto.fi

Uudenmaan 1. vaihemaakuntakaavassa on käsitelty toimintoja, joilla on merkittäviä ympäristövaikutuksia ja jotka edellyttävät keskinäistä yhteensovittamista. Ämnen som ska behandlas i etappplanen är de långsiktiga behoven av områden för avfallshanteringen, stenmaterialhanteringen, områden för motorsport och skjutbanor, trafikdepåer och -terminaler samt stora, sammanhängande skogsbruksområden. Även lugna områden har granskats. Planen godkändes av landskapsfullmäktige 17.12.2008 och fastställdes av miljöministeriet

13.2.2012

et 22.6.2010. För Hangös del har beteckningen EJ i landskapsplanen ändrats till beteckningen EJ2 (avfallshanteringsområde, på vilket avstjälpningsplatsverksamheten för samhällsavfall har upphört). Annan avfallshanteringsverksamhet kan fortsätta på avstjälpningsplatser som fått denna beteckning.

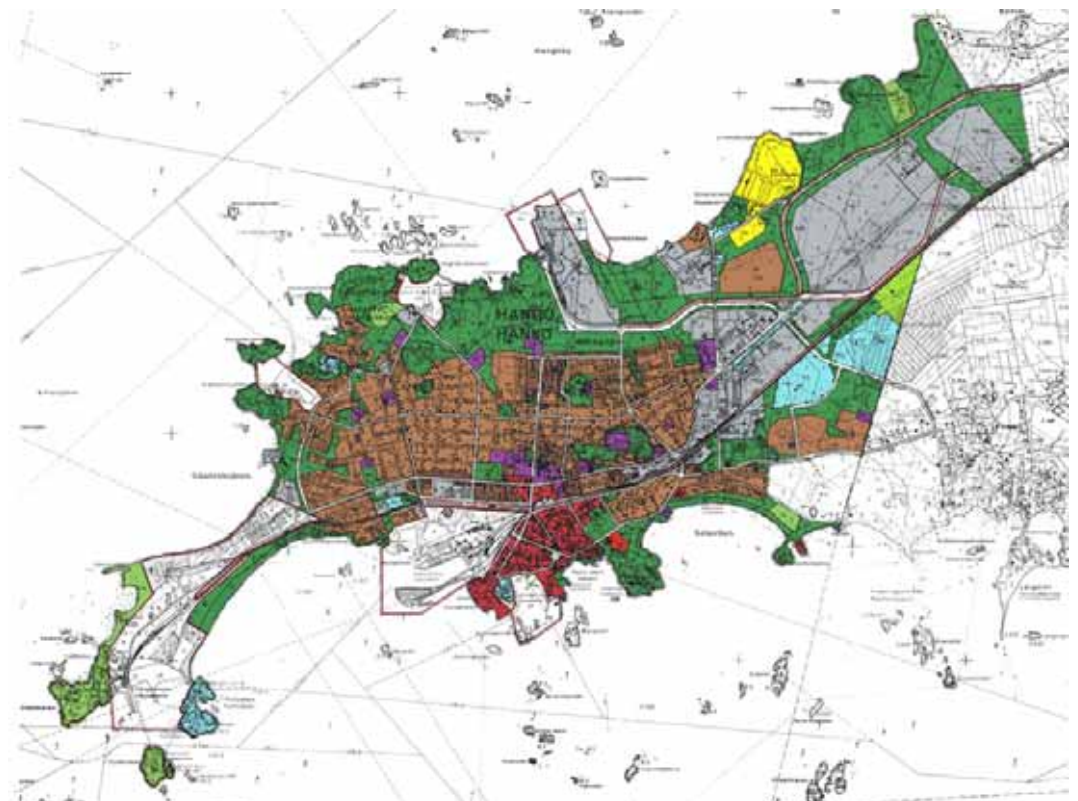

Utdrag ur etapplandskapsplan 1 för Nyland. Upphävda beteckningar i den 8.11.2006 fastställda landskapsplanen för Nyland

Arbetet med att förnya landskapsplanen för Nyland, eller etapplandskapsplan 2 har inletts i Nylands förbund. I denna förnyelse av landskapsplanen är det fråga om en revidering av den fastställda landskapsplanen för Nyland samt etapplandskapsplan 1 som har godkänts av landskapsfullmäktige. Benämningen revidering av landskapsplanen används då innehållet i planen har stor betydelse. Ett av de viktigaste huvudtemata för grundstrukturen i den reviderade landskapsplanen är förtätningen av områdes- och samhällsstrukturen/en sammanhållen områdes- och samhällsstruktur.

3.2 Generalplaner

För området gäller generalplanen för Hangö stamstad från år 1987 vilken saknar rättsverkningar samt Hangö stads strandgeneralplan från år 1987.

13.2.2012

Generalplan för Hangö stamstad år 1987.

3.3 Detaljplaner och strandplaner

På stamstadens generalplaneområde gäller ett flertal, under olika årtionden uppgjorda detaljplaner. Största delen av generalplaneområdet för stamstaden är detaljplanerat.

Detaljplanernas nuläge på detaljplaneområdet framgår av **kartbilaga 3**.

3.3.1 Byggnadsordning

Byggnadsordningen för Hangö godkändes av stadsfullmäktige 12.9.2001.

3.4 Grundkarta

Som grundkarta för stamstaden har använts material ur lantmäteriverkets terrängdatabas.

3.5 Övriga planer

Grundtankarna i strategin för Hangö stad 2020 godkändes som en del av Hangö stads budget 2011 vid stadsfullmäktiges möte 8.12.2010.

Nationalstadsparken i Hangö grundades 15.5.2008. Parken omfattar stadens centrala havsstrands- och villaområden.

År 2008 uppgjordes en trafiksäkerhetsplan för stadens centrum i samråd med Nylands vägdistrikt.

För utvecklingen av hamnen gjordes år 2007 en logistikutredning för Hangö hamn. Detta är en långsiktig plan för utvecklingen av hamnens verksamhetsförutsättningar och möjligheterna att utveckla näringarna ur ett perspektiv på landskapsnivå.

3.6 Markägoförhållanden

Råmarken som finns på generalplaneområdet för stamstaden ägs i huvudsak av Hangö stad. Övriga markägare är privata, föreningar, företag, församlingarna och staten.

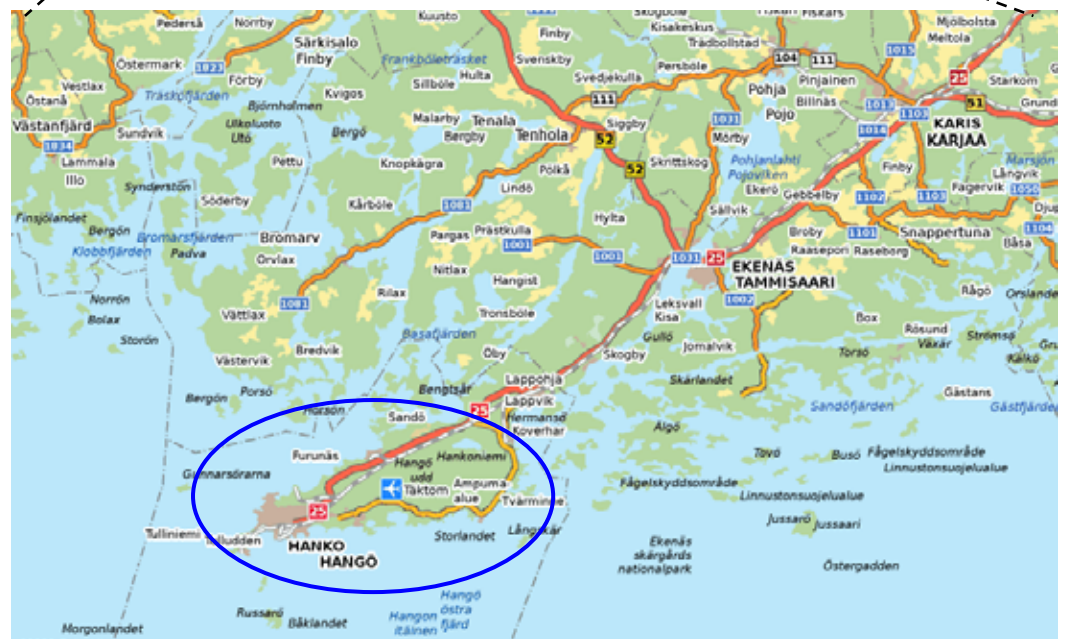
4 Läge och miljö

4.1 Allmän beskrivning

Hangö stad ligger i landskapet Nyland i södra Finlands län. Avståndet mellan Hangö och Helsingfors är cirka 128 km. Hangö är Finlands sydligaste stad och där finns också fasta Finlands sydligaste punkt. Kommunens yta är 800 km², av vilken 683 km² består av vattenområden. På kommunens område finns totalt 130 km strandlinje. Den största sjön på området är Sandöträsket. Kommunens befolkningstal var 9668 personer i februari 2009. Huvudnäringarna i området är service- och byggbranscherna och industrin.

Områdets viktigaste trafikleder är riksväg 25 (Hangö-Lojo-Hyvinge) samt järnvägen Hangö-Karis.

13.2.2012

Hangö stads placering i regionen.

4.1.1 Hangös grönområden

Det skogsbeklädda grönområdet i norra kanten av Hangö udd sträcker sig från ett enhetligt skogsområde i öster till norra delen av staden som en rätt sammanhållen zon. Skogsområdet är cirka en kilometer brett norr om staden och smalast i närheten av Silversand campingplats där skogsbältet är cirka 100-200 meter brett. Hangöuddsvägen löper längs skogsområdet och viker delvis av igenom området (Sandövägen). Norr om staden går fyra mindre vägar genom skogsområdet.

I mellersta delen av Hangöudd sträcker sig samma skogsområde obrutet ända in till norra delen av bostadsområdet vid Östra parken. I trakten av Tåktomvägen som går längs Hangöudds södra del finns bebyggelse.

13.2.2012

Det finns tre parker i centrum av Hangö stad (Hagaparken, Kyrkparken och Parkdammområdet) samt några smärre grönområden snarast på stränderna. Tulluddens västra strand är ett ca 2 km långt grönområde där rörelsefriheten är begränsad.

4.2 Naturmiljön

4.2.1 Utredningar

Följande naturutredningar har gjorts upp för generalplanen för stamstaden:

- Uddskatans skötselplan för naturskyddsområdets ängar och torrängar (Forststyrelsen/ Tiina Kanerva, 2003)
- Utredning av fågelbeståndet på Uddskatan (Pekka J. Nikander, 1990)
- Uddskatans naturskyddsområde, skötsel- och dispositionsplan (Liikenteekniikka Oy, 1991)
- Skötsel- och användningsplan för Tulludden och det omgivande skyddsområdet (LT-Ympäristö Liikenteekniikka Oy, 1992)
- Skötsel- och användningsplan för Tulludden och det omgivande skyddsområde, Utredning över vegetation och flora på Tulludden (Thomas Bonn, 1990)
- Tulliniemen kasvisto ja kasvillisuus (Tuula Oksanen, 1978)
- Tullirannan dyyni suojellun luontotyypin alueen rajaaminen (Uudenmaan ymp.keskus/Pilvi Pääkkönen ja Leena Eerola, 2002)
- Kuningatarvuoren kehittämissuunnittelu luontoselvitys (Luontotieto Keiron/Susanna Pimenoff 2003)
- Donationsjord Kolaviken suojeltujen luontotyyppien rajojen määrittäminen. Hiekkaranta, hiekkadyyni (Nylands miljöcentral/Leena Saviranta, Leena Eerola, 1998)
- Långsandan ranta-alueen kunnostussuunnitelma (Enviro Oy 2000)
- Furuvikin hoito- ja käyttösuunnitelma / Skötsel- och dispositionsplan över Furuvik (Katja Hammarström ja Peik Grönholm, 2003)
- Furuvikin luonnon erityispiirteet sekä harvinaisten ja uhanal.lajien esiintyminen siellä (Kalevi Keynäs, 1990)
- Långbodaudden (luontotyyppien inventointi) (Uudenmaan ymp.keskus/Susanna Männynoksa ja Pilvi Pääkkönen, 1998)
- Långbodaudden (luontotyyppien inventointi) metsäiset tyypit, pähkinälehto) (Uudenmaan ymp.keskus/Susanna Männynoksa ja Pilvi Pääkkönen, 1998)
- Trollbergetin hiekkaranta (suojellun luontotyypin alueen rajaaminen (Uudenmaan ymp.keskus/Pilvi Pääkkönen ja Leena Eerola, 2001)

13.2.2012

- Naturinventering och skötselplan för Långboda - Trollberget (Johanna Ehrnsten, 2008)
- Silversandin alueen luonto - luonnehdinta luonnonarvoista (Mikael Kilpi, Aronia/Yrkeshögskolan Sydväst och Åbo Akademi, 2002)
- Hangonkylän kaava-alueen luontoselvitykset (Faunatica Oy, 2009)
- Metsäkannaksen hoitosuunnitelma (Suomen Ympäristösuunnittelu Oy, 1994)
- Metsäkannaksen linnustokartoitus (Kari Salovaara, 1995)
- Skogsnäset, stranden (Nanne och Rolf Wessman, Thomas Bonn, 1995)
- Skogsnäsetin kallioketo (Thomas Bonn, 1996)
- Varisniemen asemakaavahanke, luontoselvitys (Luontotieto Keiron Oy, 2003)
- Hankoniemen etelärannan hiekkarantojen ja dyynien hoitosuunnitelma (Metsähallitus/Esko Tainio, 2009)
- Hagapuiston lammet ja Parkdammen/Hangon kaupungin kahden lammen viitasammakko- sukeltajakuoriais- ja eteläntytönkorentoselvitys (Faunatica Oy, 2010)
- Skötsel och användningsplan för Hangö parker och parkskogar: Furuvik, centrumområdet och de norra områdena (Ympäristösuunnittelu OK ja Hangon kaupunki, 2007)
- Hangö Västra skärgårds vegetation och flora (Västra Nylands regionplansförbund, 1992)
- Hangö Västra fjärd, Skärgårdsfågelfaunan i Hangö skärgård (Mikael Kilpi, 1995)
- Tulliniemiryhmän raportti (Tulliniemiryhmä, 2005)
- Naturöversikt över Hangöudd (Miljönämnden i Hangö, 1994)
- Länsisatama, asemakaavaa varten (selvityskohdetta ei enää ole) (Suunnittelukeskus Oy, Kuopio: J.Kärkkäinen, 1997)
- Utredning om ekologiska korridorer och fladdermöss på stamstadens område i samband med uppgörandet av generalplaneutkastet (Faunatica Oy, 2011)

För följande naturskyddsområden eller avgränsningar av naturtyper vilka är i behov av särskild styrning har uppgjorts skötsel- och användningsplaner:

- Uddskatans naturskyddsområde
- Tulluddens naturskyddsområde
- Furuvik naturskyddsområde
- Kolavikens sandstrand (Långsanda)
- Skogsnäsets naturskyddsområde

Forststyrelsen har parallellt med generalplanarbetet arbetat med en skötsel- och användningsplan för Tulludden. Planeringen inleddes år 2009. Huvudsyftet med skötsel- och användningsplanen är att trygga och skydda områdets naturvärden. Ett centralt mål är också att utveckla dess användning för rekreation. Planen är inte ännu färdig vid tidpunkten för godkännandet av generalplanen.

4.2.2 Mark- och berggrunden

Berggrunden på Hangöudd består av djupbergarter och är till största delen kvarts- och granodiorit. Hangö udds norra del hör till den första Salpausselkäåsen som bildades efter den senaste istiden. Generalplaneområdet ligger i den sydvästligaste delen av Salpausselkäåsen. Den löper ända till Hangö udds yttersta spets även om höjdskillnaderna är synnerligen små på en stor del av området.

I synnerhet på strandområdena syns blottad berggrund. I övrigt består jordmånen i allmänhet av sand och grus, delvis morän. I östra delen av planeringsområdet finns också ett rätt stort kärrområde.

Strandklippor vid Parkberget

4.2.3 Grundvatten och vattendrag

Inom Hangö stamstads område finns ett grundvattenområde av klass I som lämpar sig för vattenförsörjning. På generalplaneområdet ligger ett av Hangö vattenverks vattentäkter i Silversand. Silversands vattentäkt som togs i bruk år 1907 är den äldsta i Hangö.

Bestämmelser om grundvattenområden och utnyttjande och byggande av dessa finns i vattenlagen och naturvårdslagen.

13.2.2012

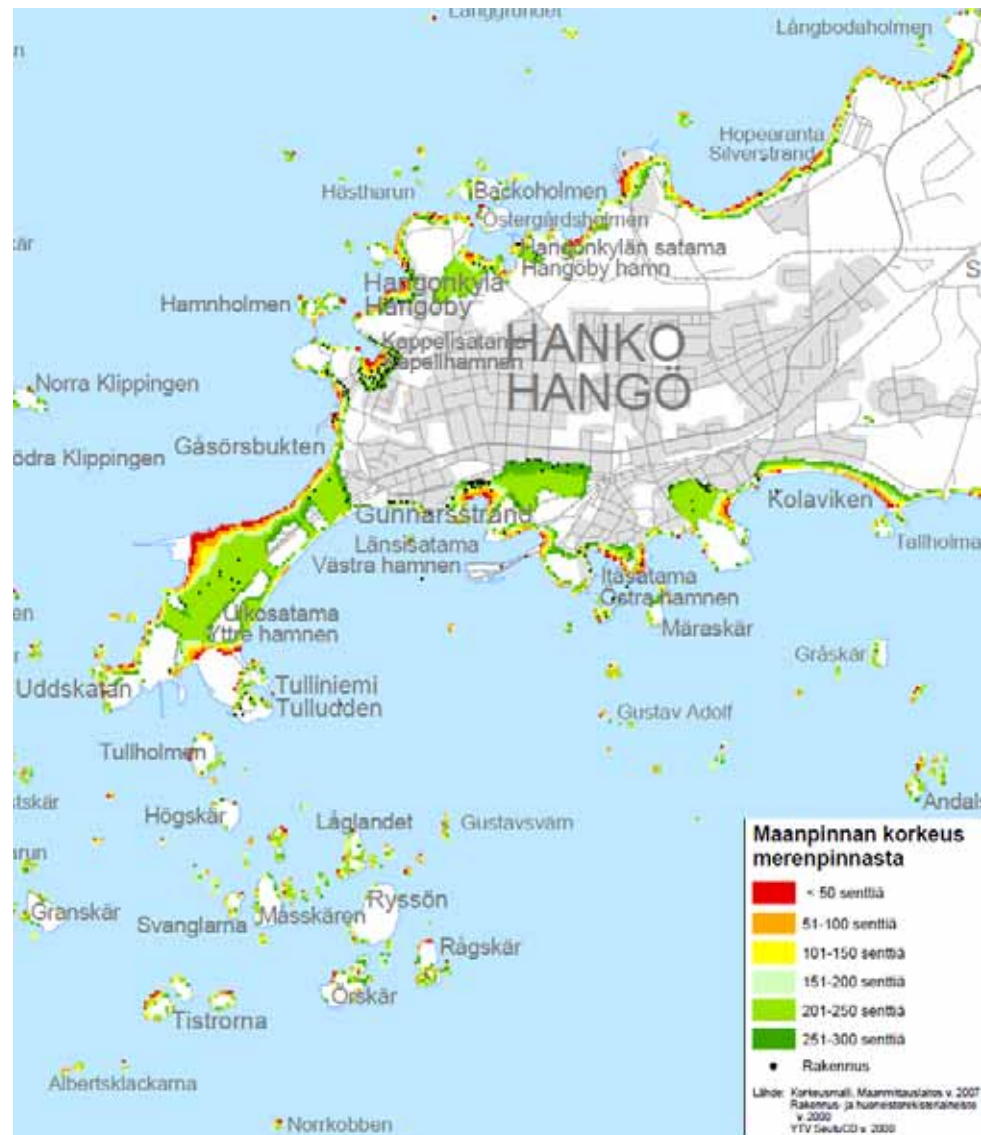
Hangö grundvattenområde (Databasen Hertta (Oiva) 24.4.2009)

Översvämningsområden

Finlands miljöcentral gav år 2002 rekommendationer för de höjdnivåer som inte bör underskridas vid byggande. (Miljöhandledning nr 52, Högsta vattenhöjder och rasrisker vid byggande på stränder. Rekommendation om lägsta bygghöjder). Rekommendationerna för Östersjökusten är att man bör bereda sig på översvämningar som uppträder en gång på 200 år och utöver översvämningen räkna med 30 cm vågsvall. Detta betyder att den lägsta byggnadsnivån i Hangö är N60+2,35 m.

Vid den översiktliga kartläggningen av risken för översvämningar vid nyländska kusten (2007) utredes vilka områden som är särskilt utsatta för stigande havsvattennivåer och översvämningar.

13.2.2012

Översvämningsskarta. Källa: Översiktlig översvämningsskarta för Nylands kustområden Nylands förbunds publikationer E 96 – 2007.

4.2.4 Växtlighet, fauna och fågelbestånd

Floran- och faunan är ovanligt rika på Hangö udd. På generalplaneområdet för stamstaden finns många arter som inte påträffas annanstans i Finland eller är mycket sällsynta. Av den orsaken finns flera fredade områden i närheten av stadsområdet. Exempelvis påträffas ett flertal utrotningshotade arter på stadens imponerande sandstränder och dynerna.

Växtlighet

Växtligheten i Hangö är mycket rik, trots att den till största delen utgörs av torr moskog. Trädbeståndet på de blåsiga strandområdena består framför allt av barrträd, i de inre delarna finns också mycket lövträd.

Av arterna har cirka 50 klassats som tillhörande någon hotad växtart. På grund av den livliga sjöfarten har Hangös natur fått ett tillskott av många speciella arter. Klimatet och sällsynta näringsväxter bildar en gynnsam miljö också för utrotningshotade insekter.

13.2.2012

På grund av sitt sydliga läge vid havet avviker strandvegetationen i Hangö tydligt från strandvegetationen vid övriga stränder i Finland. Det varma och fuktiga klimatet skapar förutsättningar för en unik flora och unika insekter. Stranddynernas flora består av zoner med olika växttyper; stänkzonen, strandzonen och svingelzonen. På stränderna växer många sällsynta arter samt växter som ger utrotningshotade insekter näring; bl.a. sodaört, backtimjan, fältmalört samt sandsvingel. På dynområdena utbreder sig vresrosen kraftigt och utgör ett hot mot andra växters livsmiljöer.

Strandväxtlighet på Hangöudd

Fauna

Generalplaneområdet för Hangö stamstad är exceptionellt då det omges av hav på tre sidor. Områdets läge ute på en udde påverkar givetvis djurens rörelser.

Lodjur påträffas regelbundet på Hangö udds område. Också vargar och björnar har rört sig på området. Av hjortdjur påträffas regelbundet älg, rådjur och vitsvanshjort samt tillfälligt dovhjort och kronhjort på Hangö udd. Älgarna trivs bäst i den skogiga mellersta delen av Hangö udd där de störs i ringa grad av människorna. Antalet rådjur har under 10-15 år varit i stigande på generalplaneområdet för stamstaden. Rådjuren utnyttjar regelbundet i synnerhet grönområdena i norra delen av planeringsområdet. Förekomsten av små hovdjur på området är störst på grönområdena i norra delen, men rådjursstammen ökar tydligen också till och med på Uddskatans naturskyddsområde på Hangö udds spets. Djuren rör sig mellan områdets norra delar och uddens spets. På samma område observeras också älgar sporadiskt. Älgar påträffas under mitten av sommaren också sporadiskt på andra ställen i centrumområdet. I dessa fall handlar det i allmänhet om ungdjur som övergetts av kon.

Mårdhundar och grävlingar påträffas regelbundet på generalplaneområdet för stamstaden. Då och då iakttas också rävar på området. Både skogs- och fälthare påträffas också regelbundet på området. Även ekorrar förekommer regelbundet. Smådäggdjur som igelkottar förekommer relativt lite på området.

13.2.2012

Kräldjur och groddjur påträffas i sammanhängande skogsområden och i kustområdena i Hangö. Vid Tulluddens spets finns en liten huggormspopulation och i Hagaparkens damm finns grodor, åkergrodor och paddor, möjligen också vattenödlor.

Hangö sydspets och hela Hangö udd har en unik ställning i Finland både som del av flyttningsleden och som uppsamlingsplats för både fladdermöss och fåglar.

På grund av sitt geografiska läge är Tulludden ett av Finlands viktigaste flyttfågelstråk och sålunda också en av nyckelplatserna för forskningen kring flytt- och vandringsfåglar i Finland. Skärgården är ett synnerligen viktigt område för det häckande sjöfågelbeståndet.

4.2.5 Livsmiljöer och arter som är fridlysta enligt lag

Det allmänna syftet med markanvändnings- och bygglagen är enligt 1 § MBL att reglera områdesanvändningen och byggandet för att skapa förutsättningar för en god livsmiljö och främja en ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hållbar utveckling.

Natursvårdslagen

a) skyddade naturtyper

I 29 § i naturvårdslagen (20.12.2006/1096) som trädde i kraft i början av år 1997 finns en förteckning av 9 naturtyper som inte får ändras så att detta äventyrar naturtypens karakteristiska drag på ifråga varande område:

- 1) naturliga dungar som till betydande del består av ädla lövträd
- 2) hassellundar
- 3) klibbalskärr
- 4) sandstränder i naturtillstånd
- 5) ängar vid havsstranden
- 6) trädlösa eller av naturen trädfattiga sanddyner
- 7) enbevuxen ängsmark
- 8) lövängar, samt
- 9) stora enstaka träd och trädgrupper som dominerar ett öppet landskap.

Av dessa förekommer åtminstone hassellundar, klibbalskärr, sandstränder i naturtillstånd, samt trädlösa eller av naturen trädfattiga sanddyner på området. I 10 § i naturvårdsförordningen finns noggrannare definitioner av naturtyperna. Med de naturtyper som nämns i 29 § naturvårdslagen avses:

Hassellundar som per hektar består av minst 20 minst två meter höga eller breda hasselbuskar i en eller flera intill varandra stående grupper i ett avgränsbart enhetligt område.

Klibbalskärr, som tidvis översvämmas eller innehåller källsprång och där det dominerande trädet är klibbal, och där undervegetationen har tuvor med bräkne, kärrbräken eller andra stora ormbunksväxter. I mellanrummen växer sumpväxter, för det mesta missne och svärdsllilja.

Sandstränder i naturtillstånd som är tillräckligt stora för att ha bildat sandmarksvegetation och där det förekommer för sandstränder typiska arter. Jordmänen är sand eller finsand och stranden har inte märkbart ändrats genom byggande eller utfyllnad eller utjämning.

13.2.2012

Trädlösa eller av naturen trädfattiga sanddyner där sandmaterialet transporterats och hopats av vinden i områden som i skogsbrukshänseende är tvinmark eller impediment.

b) hotade arter och arter som behöver särskilt skydd

På området häckar ett flertal fågelarter som klassificerats som utrotningshotade eller i behov av observation som exempelvis nattskärnan, mindre hackspetten, stenskvättan och göktytan.

c) särskilda bestämmelser gällande skyddet av arter i Europa

Det är enligt bilaga EU:s habitatdirektiv förbjudet att förstöra och försämra platser där individer av de djurarter som avses i bilaga IV (a) förökar sig och rastar (49 § i naturvårdslagen och bilaga 5 till naturskyddsförordningen)

Föröknings- och rastplatser för däggdjur som nämns i bilaga IV(a) till EU:s habitatdirektiv.

Sporadiska observationer av de stora rovdjuren lo, varg och björn har gjorts på stamstadens område.

Av fladdermusarterna påträffas åtminstone nordisk fladdermus och vattenfladdermus på området.

Förekomsten av åkergroda har kartlagts i Hagaparkens damm och Parkdammen.

Fågelarter upptagna i bilaga ett till EU:s fågeldirektiv som påträffas i Finland

På området häckar åtminstone, orre, fisktärna och silvertärna. Bl.a. trädlärka, mindre flugsnappare och törnskatan har också iakttagits på området. Bland flyttfåglar som nämns i direktivet förekommer trana, sparv- och pärluggla samt tretåig hackspett på området.

Hangös sydliga vikar fungerar som rastplatser för sångsvanen och skärnsnäpan.

d) naturminnesmärken enligt naturvårdslagen (71/1923, 6§) från år 1923

Jättegrytorna vid Parkberget och Kråkudden (Länsstyrelsens beslut 6855/1961)

Särskilda biotoper enligt skogslagen

I 10 § i skogslagen (12.12.1996/1093) konstateras att skogarna skall skötas och användas så att de allmänna förutsättningarna för bevarande av livsmiljöer som är utmärkande för skogarnas biologiska mångfald tryggas. Därefter uppräknas sju livsmiljöer som är särskilt viktiga för skogarnas mångfald:

1. omedelbara närmiljöer för källor, bäckar och sådana rännilar som bildar bäddar för fortgående rinnande vatten samt omedelbara närmiljöer för små tjärnar,
2. ört- och gräskärr, ormbunskärr samt lundkärr och sådana brunmossar som är belägna söder om Lapplands län,
3. bördiga mindre lundområden,
4. små skogsholmar med fastmarksskog på odikade torvmarker,

13.2.2012

5. klyftor och raviner,
6. stup och skogsbestånd vid stupens nedre del, samt
7. sandfält, berg i dagen, stenbunden mark, blockfält, trädfattiga torvmarker och svämängar som i virkesproduktionshänseende avkastar mindre än lavmoar.

Av de livsmiljöer som avses i skogslagen finns på planeringsområdet åtminstone bördiga mindre landområden på Långbodaudden, Kråkudden, Skogsnäset och Tulludden.

4.2.6 Områden och objekt av betydande naturvärden

1. Furuvik. Landskapsmässigt värdefullt område havsstrand i naturtillstånd och dyner täckta med växtlighet. På området finns många kustnaturtyper. Många av dessa naturtyper är ovanliga eller hotade i vårt land, som exempelvis de starkt hotade sandstränderna vid Östersjön, utsatta vandrande sanddyner och permanenta sanddyner med trädvegetation (grå sanddyner)
2. Sandstrandsområdet mella Kolaviken och Råudden. Värdefullt strand-/dynområde. Kolavikens insektarter omfattar många hotade arter och vegetationen på de låga sanddynerna är mångsidig.
3. Tulludden. Uddskatans naturskyddsområde omfattar området mellan Uddskatan och Gåsörsudden samt ett skilt område på Tullstranden på udden östra sida. Särskilt ängs- och sandarterna är unika på Uddskatan. Området är en fristad för många utrotningshotade arter och en rastplats för fåglar. En tredjedel av Uddskatans naturskyddsområde utgörs av vegetationsklädda strandklippor. Ytterligare finns bl.a lundar, havssträndängar, torra- och fuktiga ängar samt embryonala sanddyner. Undervattensnaturtyper som sandbankar, grunda vikar och rev utgör ett eget kapitel. Det privata naturskyddsområdet på Tulludden omfattar stränderna på Hangö udds yttersta spets på dess norra och östra strand samt skärgården med vattenområden utanför udden. Denna med delvis land- och vattenområden del har grundats närmast med tanke på skyddet av fåglarter och vilt. Också strandområdet mellan Tullstrandens östra strand och Gunnarstrand och Kläppudden är ett värdefullt område på grund av sina naturvärden.
4. Långbodauddens hassellund. På området växer hasselbuskar, lönn och ek.
5. Skogsnäset. Området utgörs av ett strandlundområde där klibbalen är huvudarten samt av en naturlig äng. Fågelbeståndet på Skogsnäset är också mångsidigt och rikt.
6. Trollbergets sandstrand. Sandstrand i naturtillstånd, områdets landskapstyp är tallmoskog
7. Anklarängsbuktens naturskyddsområde. Området ingår i det riksomfattande skyddsprogrammet för stränder, objektet Pojovikens kust (RSO010002) samt i nätverket Natura 2000, havsskyddsområdet för Ekenäs och Hangö skärgård och Pojoviken FIO100005). Området är synnerligen viktigt för skyddet av strand- och vattennaturtyperna. Till det fredade området hör stengrund och sandöar samt grynnor som är viktiga för häckningsområden och rastplatser bl.a följande fågelarter: ejder, svärta, stor-skrake, småskrake, knipa, alfågel, vigg, skäggdopping och gravand. Till vadarfåglarna som finns på området hör bl.a. mindre strandpipare, större strandpipare, rödbena och strandskata.

4.2.7 Utrotningshotade och utsatta arter samt arter som bör hållas under observation

Växtplatsen för en synnerligen hota växtart
- sandlök (*Allium vineale*)

13.2.2012

Förekomst av utsatta arter

- sodaört (*Salsola kali* subsp. kali)
- broskmålla (*Atriplex glabriuscula*)
- backtrift (*Armeria maritima* subsp. *elongata*)

Livsmiljö för utsatta insekter

- blåvingad gräshoppa (*Sphingonotus coeruleans*)

Förekomst av växtarter som bör hållas under observation

- bitterkrassing (*Lepidium latifolium*)

Förekomst av insekter som bör hållas under observation

- sandängsfly (*Apamea anceps*)
- spetsvivel (*Chromoderus affinis*)

Livsmiljöer för fjärilar som bör hållas under observation

- Silverfläckat kapuschongfly (*Cucullia argentea*)
- kilstreckad hedblomstersäckmal (*Coleophora caelebipennella*)

Förekomst av viktiga näringsväxter för hotade insekter

- strandråg (*Elymus arenaria*)
- gul fetknopp (*Sedum acre*)
- strandmålla (*Atriplex littoralis*)
- spjutmålla (*A. prostrata*)
- marviol (*Cakile maritima*)

4.2.8 Natura 2000 –områden

Nätverket Natura 2000 är inrättat på basen av Europeiska unionens natur- och fågeldirektiv Med hjälp av nätverket av Natura 2000-områden skyddas viktiga naturtyper och arter i hela Europeiska unionen. Syftet är att bevara naturens mångfald. Statsrådet fattade år 1998 sitt första beslut om förslag till ett Natura 2000-område i Finland. Förslaget kompletterades åren 1999, 2002, 2004 och 2005. En översiktsplan har uppgjorts för skötsel och användning av de Natura 2000-områden som finns på Nylands miljöcentrals område. På generalplaneområdet för Hangö stamstad finns två naturaområden; Tulluddens fågelskyddsområde (Natura FI0100006) och havsskyddsområdet för Ekenäs och Hangö skärgård och Pojoviken FI0100005).

4.2.9 Skyddsprogrammet för stränder

Enligt Statsrådets principbeslut gällande det riksomfattande strandskyddsprogrammet (20.12.1990) skall Finlands värdefullaste stränder bevaras obbyggda och i naturtillstånd. Avsikten har varit att skapa områden och typmässiga variationer i Finlands havs- och insjönatur och att trygga livsmiljöerna för organismerna på dessa områden I generalplaneområdets nordöstra del ligger en del av Pojoviken som hör till strandskyddsprogrammet.

Skyddade naturområden, se punkt 9.1.9

4.3 Miljöstörningar och - risker

De mest betydande störnings- och riskfaktorerna i Hangö stamstad är:

- Buller från väg- och bantrafiken

13.2.2012

- utmaningar för trivseln (buller, lukt, trafik) och för luftkvaliteten som orsakas av industrin. Väg- och fartygstrafiken orsakar också olägenheter för luftkvaliteten.
- Industri- och produktionsanläggningar, i synnerhet Fermion Oy och Forcit Oy och SEVESO-konsulteringszonerna i anslutning till dem, som utgör utmaningar när det gäller placeringen av andra funktioner.
En utredning gällande Fermion Ab:s ja Forcit Oy:s SEVESO-zoner gjordes 2010 i vilken man strävade en precisering av anläggningarnas skydds-zoner och olycksrisker.
- möjligheterna för miljöskador, som oljeolyckor vid hamntransporter både till lands och havs och de risker som dessa kunde medföra för invånarna. Stamstadsområdet har många känsliga naturobjekt för vilka en eventuell oljekatastrof kunde vara ödesdiger och oåterkallelig.
- Förorenad jord upptäcks ofta i samband med byggen och förnyande av värmesystem. På stamstadens område är en del 1-klassigt grundvattenområde, där det är problematiskt att t.ex. lagra flytande bränsle och kemikalier.
- det tryck som boende och markanvändning utövar på den befintliga unika naturmiljön utgör utmaningar för naturskyddet. Detta kan påverkas genom styrning så att människorna rör sig utanför de känsliga ställena.
- Den globala klimatförändringens inverkan på en höjning av havsvattennivån.

5 Landskap

5.1 Landskapsstruktur

Hangö hör enligt miljöministeriets arbetsgrupp för indelning av landskapsområden till Södra kustlandet och Finska vikens kustregion. Södra kustlandet är i huvudsak rätt låglänt, men i sin småskalighet mycket växlande. Området är före detta havsbotten. Områdets sydvästligaste del utgörs av hemiboreal ek-zon. Växtligheten är i allmänhet frodig. Andelen kärr är mindre än i övriga landet.

Typiska drag för Finska vikens kust är att andelen öppen och skogsbevuxen bergig terräng är stor. Den rätt omfattande skärgården i väster karakteriseras av holmar med släta hållar och tallskog och i de yttre delarna av kala holmar. Salpausselkä som fortsätter via Hangö udd ut i öppna havet bildar ett säreget landskap med sina grus-, sand- och dynformationer. Växtligheten är frodig trots att väderförhållandena är relativt stränga. Det finns mycket lundar särskilt i väster.

5.2 Landskapsbild

Finlands sydligaste stad omgivs av hav på tre håll. Landskapet är horisontalt och har formats starkt av inlandsisen. Kala klippor och sandiga tallsluttningar avlöser varandra vid spetsen av Hangö udds landskap. Särdragen i Hangös natur är de långa sandstränderna som avbryts av strandklipporna av röd granit. Vresrosbuskage erövrar utrymme av den ursprungliga floran på sandstränderna. På Furuviks och Talluddens områden finns dynskogar där dynerna omformas av vindarna i skydd av tallarna.

13.2.2012

I det byggda landskapet finns områden som klart skiljer sig från varandra: hamnar, affärscentrum, ban- och vägområden som löper genom området, Badhusparkens villaområde, det luftigt bebyggda egnahemsområdet norr om banan samt de pittoreska områdena med rödmyllade fiskebodar.

När man betraktar staden från en punkt längre ute till havs framträder Tulluddens lotsstation, vattentornet och kyrktornet som landmärken. Sett från västra fjärden framträder de färggranna kranarna på Koppnäsudden och längre borta väderkvarnarna på Sandö. När man närmar sig Hangö från söder ser man Casinot och de gamla pensionaten Bellevue och Tellina som är stora träbyggnader samt de för Hangö karakteristiska raderna av badhytter.

Badhytter på Bellevuestranden.

Hangös landmärken sedda från havet.

5.3 Rekreatiomsområden

Till de viktigaste rekreatiomsområdena i Hangö stad hör havet som omger stamstaden på tre håll. Användningen av havsområdena i rekreationssyfte sker främst genom båtfärder och segling.

Stamstadens viktigaste skogar för rekreation är Märsan i norr och Furuviksområdet i söder. Utöver de stora sammanhängande skogsområdena finns det

13.2.2012

flera mindre skogsdungar inom stamstaden. De närliggande skogarna ligger intill promenadvägarna där stadsborna dagligen promenerar och de har stor betydelse för invånarna.

Ytterligare populära rekreatiomsområden är stränderna där det finns promenadstråk; Tulluddstranden och den kulturhistoriskt värdefulla grusvägen till Långsanda som leder till restaurang Fyra vindars hus på Lilla Tallholmen. Också på Parkberget finns omtyckta promenadstigar.

5.4 Nationalstadsparken

Hangö nationalstadspark grundades 15.5.2008 enligt miljöministeriets beslut.

Stadsparken finns i centrum av staden och i dess omedelbara närhet finns en helhet bestående av natur, träd, parker, byggd miljö som utgör historiska skikt. Syftet är att bevara den historia som staden berättar och att trygga att grönområdena som hör till parken kan användas av stadsborna för rekreation också i framtiden.

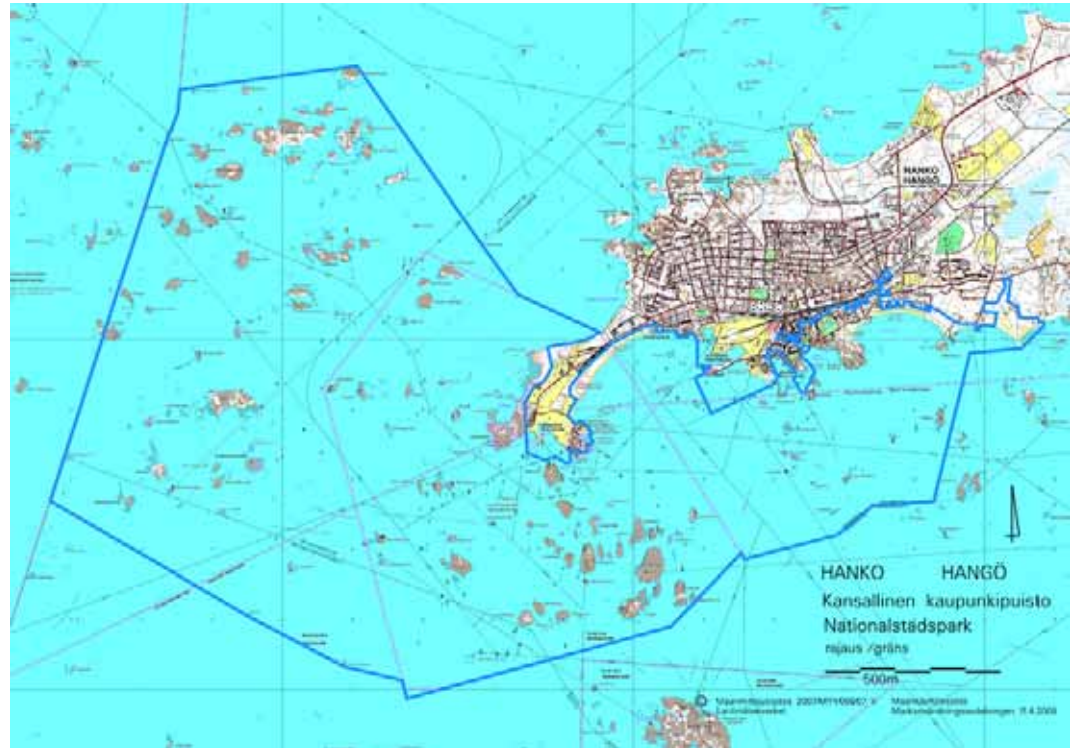
Nationalstadsparkens område är stort; det gränsar i väster till Skärgårdens nationalparks samarbetsområde, i öster till Furuviks natur- och Naturaområde. En stor del av Hangö udds södra kustområde hör till stadsparken. Ytterligare hör ett omfattande och mångsidigt havs- och skärgårdsområde till området. Med havs- och skärgårdsområdena inbegripna är nationalstadsparkens totala areal cirka 6300 ha.

De områden som i första hand har anvisats för parken är stats- och stadsägda områden samt privatägda områden som införlivats med ägarnas samtycke.

Stadsparken består av en helhet i vilken ingår enhetlig stadskulturmiljö, skyddade områden och yttre skärgård i naturtillstånd. Till stadsparken hör bl.a. badhusparken med grönområden, villaområdet, centrumområdets långa sandstränder, Boulevarden och parkerna i centrum, flera värdefulla byggda miljöer av riksintresse och värdefulla naturobjekt.

Stadsparken betonar Hangös havsnära och gröna roll som högklassig boendemiljö och som ett attraktivt turistmål.

13.2.2012

Avgränsningen av Hangö nationella stadspark.

6 Byggd miljö

Hangös historia

Hangö nämns i skriftliga källor för första gången på 1200-talet som en hamnplats vid sjövägen i Finska viken. Den äldsta egentliga hamnplatsen är Kapellhamnen som ligger på norra sidan av Hangöudd och har fått sitt namn efter ett medeltida kapell på Kråkudden som ödelades och raderades från kartorna redan på 1700-talet. Hangös tidigaste boplatz Hangöby finns också i närheten av Kapellhamnen. Bebyggelsen stabiliserades på 1500-1600-talen. Byn fick sitt uppehälle genom lotsning och fiske samt småskaligt jordbruk. Några av Hangöbys byggnader finns kvar, även om byggnadsbeståndet är från 1800-talet.

På 1870-talet började det hända i Hangö då en hamn byggdes och järnväg drogs till udden. Officiellt grundades Hangö stad år 1874. Hangö stads första stadsplan som uppgjordes av arkitekt August Boman är daterad samma år. Planen bestod av tre tydliga delar: Västra hamnen och bangården i väster, det egentliga planområdet i mitten och Badhusparken med sina villor och pensionat i öster. Planområdet i mitten bildade ett rutplaneområde som hade anpassats till den svåra klippterrängen med strålförmigt placerade gator och smala kvarter. Planen utvidgades år 1878 (Granholm). På den första planen framträder Boulevarden kantad av gammalt byggnadsbestånd tydligt.

I början av 1900-talet utvidgades staden i kraft av en förnyad detaljplan norr om järnvägen där det redan hade uppstått bebyggelse enligt fria former. Planen uppgjordes av ingenjör Jonatan Reuter. Resultatet var en mycket luftig och storskalig stadsstruktur med breda gator. Området blev dock inte den villastad som hade planerats, utan det blev ett hyresbostadsområde. Efter stadsplaneringen som genomfördes på 1970-talet förändrades områdets ursprungliga prägel helt.

Industriområdet i Hangö Norra byggdes intill järnvägen i huvudsak under 1910-1920 -talen. Området får ett enhetligt utseende genom att produktionsanläggningarnas fasader är uppförda av kalksandstegel från Tvärminne. År 1977 inkorporerades Tåktom, Tvärminne och Lappvik med Hangö.

Byggnadskultur

Hela byggnadsbeståndet i Hangöområdet omfattar många tidsskeden och en brokig samling av byggnadstyper. Variationerna i de olika stadsdelarnas utseende har till stor del bevarats, trots att några arkitektoniska och kulturhistoriska pärlor - som stadshuset och badanläggningen - gick förlorade under krigstiderna.

Byggnadsbeståndet i Hangö centrumområde är tätt och lågt. Under den livligaste byggperioden (1886-93) byggdes envåningshus, frontonhus med sadeltak, där grundplanen följer den tidstypiska lösningen med hjärtvägg. Stilmässigt representerar de flesta husen 1800-talets klassicism eller nyrenässans och man har strävat till en rik utsmyckning av fasadytorna. De representativaste borgarhusen byggdes vid Boulevarden utöver vilka ännu finns fina helheter av trähus vid Strandgatan och Högbergsgatan samt invid Ban-, Park-, Trädgårds- och Skolgatan

Villorna i området i Badhusparken byggdes längs Appelgrensvägen huvudsakligen på 1880-90-talen. Villorna representerar trähusstilarna för sin tid och utgör ett unikt och enhetligt bevarat område. Från början av 1900 uppstod ett nytt medelklassvillområde i III stadsdelen i norra delen av Badhusparken, där många byggnader representerar "förstadsvillatypen" med mansardtak som då hade blivit vanlig.

Staden började växa kraftigt norr om järnvägen i början av 1900-talet. I de trädgårdsliknande stadsdelarna byggdes små stockvillor. De egnahemshus som har uppförts under de senaste årtiondena uppförs har emellertid redan förändrat prägeln av trähusstadsdel i området.

På detaljplaneområdet för stamstaden finns två kyrkor som är skyddade med stöd av kyrkolagen. Alla före år 1917 byggda evangelisk-lutherska och ortodoxa kyrkbyggnader och begravningsplatser med tillhörande konstruktioner är skyddade med stöd av kyrkolagen (1054/1993) och lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006).

- 1) Hangö kyrka. Byggt på Vårdberget enligt Jacob Ahrenbergs ritningar. Långhuskyrkan av röttegel i nygotisk stil med gavel torn blev färdig år 1892. Blev illa skadad under sovjetockupationen 1940-41. Återinvigdes år 1953 efter att den hade iståndsatts enligt arkitekt Bertel Liljeqvists planering.
- 2) Hangö ortodoxa kyrka. Träkyrkan som är helgad åt furst Vladimir och Maria Magdalena byggdes år 1895.

6.1 Bygda kulturmiljöer av riksintresse

På generalplaneområdet för Hangö stamstad finns åtta byggda kulturmiljöer av riksintresse (RKY 2009). De byggda kulturmiljöernas placering har utmärkts på bilden nedan.

13.2.2012

Byggda kulturhistoriska miljöer av riksintresse (RKY2009) på Hangö stads område.

1. Hangö Östra hamn

Östra hamnen i Hangö är en av de viktigaste hamnarna för fritidsbåtar i Finska viken. Östra hamnen med sina kajer och magasin anlades i slutet av 1800-talet i en skyddad bukt i Östra Viken vid tiden för stadens grundande. Röda hamnmagasin, av vilka alla utom ett är byggda i trä avgränsar Östra hamnens norra strand. Av de ursprungliga 19 hamnmagasinen har 14 bevarats.

Hangö Segelförening rf:s ljusa funkispaviljong från 1930-talet med sin svängda linje är en viktig del av hamnlandskapet, som i hamnområdets nordöstra hörn avgränsas av trähuskvarter från tiden för stadens grundande. Oy Granit Ab:s före detta stensliperi på västra stranden har varit en av de viktigaste representanterna för Finlands stenindustri.

2. Hangö Kex fabriksbyggnader

Hangö Kex fabriksbyggnader är de äldsta som bevarats av de kända anläggningarna för livsmedelsindustrin i Hangö. De ljusa produktionsbyggnaderna är uppförda i kalksandsten från Tvärminne fabrik, vilket skapar det enhetliga utseendet. Hangö Kex är ett varumärke som blev berömt i landet och vars leende logo ännu lever, trots att produktionen lagts ner.

Fabriksbyggnaderna som togs i bruk år 1910 och representerar Finlands äldsta livsmedelsindustri var gynnsamt placerade vid en punkt där järnvägen och landsvägen korsades. Anläggningen har sedan 1920-talet varit känd som Hangö Kex.

Huvudbyggnaden planerades av arkitekterna Walter och Ivar Thomé. Fabrikbyggnadernas äldsta delar är från 1916, huvudbyggnaden byggdes ut år 1936. Den ståtliga huvudbyggnadens gavlar och takkanter har detaljer som

bl.a. tandsnittslister av rödtegel. Andra byggnader på området som härstammar från samma tid som kexfabriken är den mindre lådfabriken söder om banan, den klassicistiska lagerbyggnaden nordost om huvudbyggnaden samt den före detta kraftcentralen.

Huvudbyggnaden med omgivningar har trots en eldsvåda på 1930-talet och trots att verksamheten lades ner bevarat sitt ursprungliga utseende.

3. Västra hamnen

Västra Hamnen i Hangö som är belägen vid spetsen av Hangö udd är Finlands första exhamn för trafik året runt. Hamnen anlades i olika skeden med början på 1870-talet och dess nuvarande utseende härstammar i huvudsak från tiden före 1910-talet.

Hamnens viktigaste anläggningar är kajen, blockstensmuren som fungerar som vågbrytare samt smörmagasinet ritat av Gustaf Nyström. Magasinet uppfördes av armerad betong och med väggar beklädda med granit. I anslutning till hamnkontoret från 1920-talet eller det s.k. Engelska magasinet finns en lång bågformad magasindel med lastbrygga. Magasinet har förenats med kajen via en betongbro. Ytterligare ligger i närheten av järnvägsbron som byggdes år 1959 en före detta verkstad och reparationshall av tegel som har betjänat järnvägen. Järnvägen och hamnen utgjorde bakgrunden till att Hangö stad grundades år 1870. Hamnen har förnyats och utvidgats.

4. Hangö järnvägsstation

Hangö järnvägsstation hör till den serie av järnvägsstationer i sten från början av 1930-talet som representerar en sparsmakad arkitektur. Hangö stationshus byggdes på 1950-talet har en ovanligt välbevarad både interiör och exteriör.

Stationsbyggnaden och parken ligger norr om banan intill bron över järnvägen, som färdigställdes år 1959. Den lätta och till sina proportioner vackra stationsbyggnaden är ritad av arkitekt Jarl Ungern. Det rappade huset med pulpettak har tegelstomme och är byggt i två våningar. Den höga hallen i mitten har påverkat fönsterplaceringen på fasaden. På norra sidan av byggnaden finns en rundgavl原因 restaurangflygel i en våning.

5. Krigshistoriska objekt vid Hangö udd

Hangö udd med omgivande öar har på grund av sitt geografiska läge varit ett viktigt område för landets sjöfart och strategiskt viktigt för försvaret. Udden som sticker ut i Finska viken har krigshistoriska minnesmärken, befästningar och försvarssystem från 1790-talet, början av 1800-talet från senare 1850-talet samt från 1910-talet. Konstruktionerna från det senaste befästningsskedet hänför sig till arrenderingen av udden till en sovjetisk militärbas 1940-1941 och till motsvarande finska försvarsarrangemang.

Befästningarna på öarna Gustavsvärn, Gustav Adolfs och Meijerfelt är en del av den svenska befästningskedjan från slutet av 1700-talet. Ryssarna hade i början av 1800-talet och på 1850-talet uppfört befästningsverk på öarna. Fästningarna sprängdes under Krimkriget år 1854 och har sedan dess stått i ruiner av gråsten. Ruinerna av Meijerfelts sjöfästning ligger inom generalplaneområdet.

13.2.2012

6. Gäddtarmens hållristningsområde

Holmarna med hållristningar i Gäddtarmen är unika minnesmärken över sjöfararna i Östersjöområdet. Hangö udd utgjorde ett viktigt etappmål för sjöfararna på Finska viken. Hangö udd nämns redan en dansk ruttbeskrivning från tidig medeltid och Gäddtarmen nämns i det verk som historieskrivaren Olaus Magnus publicerade i Rom år 1555. Hamnen fick en större betydelse under svenska stormaktstiden, när trafiken mellan Stockholm och de nya proviserna i Baltikum ökade. Från Hangö udds spets 400 meter mot sydväst, utanför Hangö lotsstation ligger det smala sundet Gäddtarmen mellan öarna Tullholmen och Kobben som har utgjort en skyddad naturlig hamn längs rutten längs skärgården. Sjöfararna låg för ankar i Gäddtarmens naturliga hamn i väntan på gynnsamma vindar och använde holmarnas släta hållar som en Gästbok av sten.

Det totala antalet hållristningar som registrerats är över 600 och härstammar från tiden mellan medeltiden och början av 1900-talet. Största delen av ristningarna är från 1500-1600 -talen och utgörs av vapen ur både svenska och finska adelssläkter, s.k. borgarvapen samt initialer och bomärken.

På vattenområdet har också hittats föremål särskilt i sundet mellan Tullholmen och den lilla holmen öster om den, samt ett flertal vrak. Exempelvis det s.k. kabelvraket på nordöstra sidan av Tullholmen är daterat till 1600-talet

7. Östra badhusparkens villaområde

Villaområdet i Östra badhusparken i Hangö speglar på ett unikt sätt stadens betydelse som badort samt tidevarvet fram till första världskriget då stora villor och pensionat byggdes i staden. Området är, vid sidan av Runsala i Åbo, Finlands mest representativa exempel på ett område med stora villor från 1800-talet.

Bad- och villastadsdelen följer den långa sandstranden i Hangö öster om hamnområdet och den rutnätsplanerade staden i bergsterrängen. Området som byggts i slutet av 1800-talet och under de första åren av 1900-talet innefattar stora timrade badanstalter och villor med burspråk, balkonger, torn och verandor. Fasaderna är dessutom rikt utsmyckade med lister och träsnitt. En del av villorna är ritade av kända arkitekter som Theodor Höjjer, Waldemar Aspelin och Wivi Lönn. I anslutning till villaområdet finns strandpromenaden vid Stora Kolaviken och sommarkaféet i ändan av den i den klippiga spetsen av udden.

Casinot och gymnastiksalen i anslutning till Hangö badanstalt har bevarats. Casinot är till sitt nuvarande utseende huvudsakligen ett resultat av omfattande omändringsarbeten från år 1910 (W. Aspelin). Till badanstalten hörde redan från början ett vidsträckt parkområde i vilket ingick Parkdammen norr om vägen.

På Parkberget finns fasta forskningsningar av betong och sten som hör till militärbasen som grundades av Sovjetunionen på basis av Moskvafreden 1940.

8. Kudeneule Oy:s fabriksområde

Före detta Hyvon-Kudeneule Oy:s fabriksområde ligger i Silversand i Hangö på havsområdet norr om Hangö udd och nordost om den egentliga bosättningen. Målet har varit att skapa en bra arbetsmiljö nära naturen. Den hori-

13.2.2012

sontella huvudflygeln, de vertikala flyglarna ovanför infarten och vattenbas-sängen med statyn bildar en imponerande syn när man närmar sig området.

Fabriksbyggnaden som lät byggas av Hyvon-Kudeneule Oy hör till de värdefulla efterkrigstida objekten för fabriksarkitektur och är ett av arkitekt Viljo Rewells viktigaste exempell på rationell och konstruktivistisk arkitektur. Till nyheterna i fabrikshallens konstruktion hör aluminiumkonstruktioner, förspända betongkonstruktioner och värmeglaselement. Fabriken hör till det urval av den finska modernismens märkesarbeten från slutet av 1920-talet till 1970-talet som godkänts av den internationella organisationen DOCOMOMO.

Fabrikshallen med stomme av armerad betong fungerade i början som lokal för trikåproduktion och är ett cirka 100 meter långt, sammanhängande utrymme. Kontors- och sociala utrymmen finns i byggnadens två lägre flyglar. Till helheten hör en separat kraftcentral. Fabrikshallen är konstruerad av pelare och balkar och väggytornas nedre delar bildar ett enhetligt bälte av glas. Fasaden och vattentaket är av korrugerat aluminium. Direktörens och arbetstagarnas radhuslägenheter finns vid stranden i en moskog norr om produktionsanstalten.

Byggda kulturmiljöer av riksintresse, se punkt 9.1.10

6.2 Landskapsmässigt och lokalt betydelsefullt byggnadsarv

Nylands förbunds utredning för att justera och komplettera inventeringen av byggda kulturmiljöer i landskapet är under arbete. Utkastet "Det byggda Nyland, byggda kulturmiljöer i Nyland" utarbetades år 2007. Utgångspunkten för utkastet var inventeringar som tidigare utarbetats av regionplaneförbundet.

Utgående från ovannämnda inventeringsuppgifter har i samband med generalplaneringen utarbetats en bilagekarta över de kultur- och byggnadshistoriska objekt som finns på generalplaneområdet för stamstaden. Objekten ska beaktas och utredas noggrannare i samband med närmare planering och detaljplanering. Skyddet av byggnader på detaljplaneområden sköts i princip genom detaljplanen

Byggnader av riksintresse på stamstadens område samt områden, byggnader, konstruktioner och objekt med kulturhistoriskt värde på lokal nivå presenteras på temakartan, **bilaga 4**.

6.3 Arkeologiskt kulturarv

6.3.1 Fasta fornlämningar

Fasta fornlämningar är fredade med stöd av lagen om fornlämningar. Det är enligt lagen om fornlämningar förbjudet att utgräva, överhölja, ändra eller på annat sätt rubba fasta fornlämningar.

På generalplaneområdet för stamstaden finns 14 fasta fornlämningar som är fredade med stöd av lagen för fornlämningar (295/63).

Fornlämningsobjekt, se punkt 9.1.10

Det finns ytterligare tre lösa fornlämningsobjekt i generalplaneområdet för stamstaden som är upptagna i fornlämningsregistret.

13.2.2012

Objektets namn	Flnr	Typ	Datering
Idrottsplanen	78040001	Fyndplatser	järnåldern
Borgströmska villan	78040003	Fyndplatser	järnåldern
Esplanaden	1000009145	Fyndplatser	järnåldern

Lösa fornlämningar i stamstaden vilka finns upptagna i fornlämningsregistret.

6.3.2 Undervattensfornlämningar

Hangö har under historiens gång varit en viktig hamnplats. Utanför Hangö har även utspelats betydande sjöslag. Ett flertal krigsfartyg och handelsfartyg samt mindre fartyg har förlit på sjöområden utanför Hangö, till följd av antingen olyckor eller krigshandlingar. Vraken utanför Hangö bildar ett betydande undervattenskulturarv som berättar om sjöhistoriska och krigshistoriska händelser.

På generalplaneområdet finns ett flertal undervattensfornlämningar. Undervattensfornlämningar är skeppvrak eller delar av dessa som antas ha förlit för minst hundra år sedan samt andra undervattenskonstruktioner som uppförts av människor och kan vittna om det förgångna.

Undervattensfornlämningar, se punkt 9.1.10

6.3.3 Militära befästningar från tiden för andra världskriget

I generalplanen har beaktats de militära befästningar som byggdes av på Sovjetunionens område under andra världskriget. Dessa objekt är inte skyddade med stöd av lagen om fornlämningar, men de har försetts med skydds-beteckning på grund av sitt betydande kulturhistoriska värde. Lämningarna efter den sovjetiska militärbasen utgör ett krigshistoriskt värdefullt och sällsynt skyddsobjekt.

Militära befästningar från tiden för andra världskriget, se punkt 9.1.10

13.2.2012

7 Befolkning, arbetsplatser, service och samhällsteknik

7.1 Befolkningsmängd, -utveckling och -prognos

I slutet av år 2010 hade Hangö cirka 9 500 invånare. Ekenäsregionen blev från och med 1.1.2009 Raseborgs region. Vid samma tidpunkt fanns det cirka 44 100 invånare i Raseborgsregionen och cirka 1 532 300 i landskapet Nyland. Av Hangös befolkning har cirka 44 % svenska som modersmål.

Befolkningstalet i Hangö har gått ner med ca 1 400 personer mellan åren 1995 och 2010. I Raseborgsregionen har befolkningen minskat jämfört med år 1995, men antalet har ökat i regionen på 2000-talet. I landskapet Nyland har befolkningstalet ökat med nästan 300 000 invånare åren 1995-2010.

Andelen invånare under 15 år är mindre i Hangö än i Nyland och hela landet i snitt. I motsvarande grad är antalet över 65 år fyllda större i Hangö än i hela landet och betydligt större än i landskapet Nyland i snitt.

Enligt Statistikcentralens befolkningsprognos (2009) minskar Hangös befolkningstal också under de kommande årtiondena. Enligt prognosen minskar befolkningstalet i Hangö med cirka 100 invånare (1,2 %) åren 2010-2030. Befolkningen ökar i Raseborgs ekonomiska region och landskapet Nyland.

	Befolkningsprognos					Förändr. 2010 - 2030	
	2010	2015	2020	2025	2030		%
Hangö	9 462	9 416	9 361	9 352	9 349	-113	-1,2 %
Raseborgs ekon. reg.	44 073	45 361	46 509	47 714	48 758	4 685	10,6 %
Landskapet Nyland	1 532 309	1 509 187	1 574 938	1 633 194	1 682 894	150 585	9,8 %

Tabell 1: Statistikcentralens befolkningsprognos 2010-2030 (Statistikcentralen 2011).

Enligt Nylands förbunds befolkningsuppskattning från år 2006 är Hangös befolkningstal cirka 10 000 år 2030.

	Befolkningsprognos för Nylands förbund					Förändr. 2006 - 2030	
	2006	2010	2020	2025	2030		%
Hangö	9 725	10 000	10 000	10 000	10 000	275	2,8 %
Ekenäs ekonomiska region	43 634	44 750	46 000	46 700	47 100	3 466	7,9 %
Landskapet Nyland	1 373 600	1 413 750	1 526 130	1 567 590	1 600 550	226 950	16,5 %

Tabell 2: Nylands förbunds befolkningsuppskattning (Nylands förbund 2008).

7.2 Arbetsplatser och sysselsättning

Antalet arbetsplatser och arbetsplatsstrukturen

År 2007 fanns det totalt 5 131 arbetsplatser inom Hangö stads område. Den relativa andelen arbetsplatser i anslutning till förädling har på 2000-talet varit betydligt högre än i Nyland och hela landet i medeltal. Andelen arbetsplatser i servicebranschen har å sin sida varit mindre.

13.2.2012

Hangö stad	Antal arbetsplatser branschvis				Förändr. 1995 - 2007	
	1995	2000	2005	2007		%
Jord- och skogsbruk	26	23	20	15	-11	-42 %
Gruvdrift och brytning	0	0	0	5	5	0 %
Industri	1 979	2 005	1 890	1 930	-49	-2 %
El-, gas- och vattenförsörjning	46	36	30	30	-16	-35 %
Byggande	131	215	180	236	105	80 %
Handel, inkvartering, restaurang	543	664	773	951	408	75 %
Transport, lagring och datatrafik	518	577	648	663	145	28 %
Finansiering, försäkring m.m.	243	257	275	305	62	26 %
Samhälleliga tjänster	1 022	1 004	1 004	961	-61	-6 %
Bransch okänd	156	44	63	35	-121	-78 %
Totalt	4 664	4 825	4 883	5 131	467	10 %

Tabell 3: Hangö stads arbetsplatsutveckling branschvis (Statistikcentralen 2011).

Driftsställen

Det fanns 536 driftsställen i Hangö år 2009 och deras personal uppgick till totalt ca 3 400. Både antalet driftsställen och personal har vuxit från 1990-talet.

Sysselsättningsläget

Arbetslöshetsgraden i Hangö var 10,5 % i slutet av december 2010 och 503 personer var arbetslösa arbetssökande. Arbetslöshetsgraden på hela NTM-centralens område var 7,1 % och i Raseborgsregionen 8,0 %. (Nylands NTM-central 2011).

7.3 Service

7.3.1 Offentliga tjänster

Dagvårds- och skoltjänster

Hangö har fem daghem av vilka fyra är tvåspråkiga och ett finskspråkigt. I Hangö finns förskoleundervisning i samband med dagvården, tre finskspråkiga och fyra svenskspråkiga lågstadieskolor, specialskolor, högstadie- och gymnasieundervisning för båda språkgrupperna.

I Hangö verkar därutöver ett finsk- och svenskspråkigt medborgarinstitut, Raseborgs musikinstituts verksamhetspunkt i Hangö, Hankoniemen kristillinen opisto, Evangeliska folkhögskolan och Hangö sommaruniversitet.

Övriga offentliga tjänster

Merparten av de offentliga tjänsterna koncentreras till stamstadens område.

Hangö hälsovårdscentral finns vid Esplanaden i stadens centrum. Utöver bashälsovårdstjänsterna fungerar tandvården och rådgivningen i samband med hälsovårdscentralen. På stamstadens område finns ett flertal service- och verksamhetspunkter för seniorer.

Biblioteken ligger i centrum och i Lappvik liksom stadens ungdomsgårdar.

7.3.2 Tjänster inom handeln

I slutet av år 2006 fungerade totalt 11 dagligvarubutiker i Hangö. Två av dem var specialiserade dagligvarubutiker, av dem en hälsokostaffär och ett kondi-

13.2.2012

tori (A.C.Nielsen Finland Oy). Relaterat till befolkningstalet i Hangö var antalet kunder per dagligvarubutik i medeltal 885, vilket är betydligt mindre än medeltalet i hela landet (1 339 invånare/affär).

Butikstrukturen i dagligvaruhandeln i Hangö har en betoning på småbutiker. År 2006 utgjordes det största affärer antalet av stora snabbköp. Också varuhuset och de stora supermarketerna är synnerligen små till yttinnehållet (våningsyta under 2000 v-m²).

	Antal butiker
Hypermarket (Citymarket, Prisma och Euromarket)	-
Varuhus (försäljningsyta över 1 000 m ²)	1
Stor supermarket (försäljningsyta över 1 000 m ²)	2
Liten supermarket (försäljningsyta 400 - 999 m ²)	1
Stort snabbköp (försäljningsyta 200 - 399 m ²)	5
Litet snabbköp (försäljningsyta 100 - 199 m ²)	-
Småbutik (försäljningsyta under 100 m ²)	-
Specialaffär	2
Saluhall	-
TOTALT	11

Tabell 4: Dagligvarubutiker i Hangö 2006 (A.C. Nielsen Finland Oy).

Utöver i dagligvaruaffärerna säljs dagligvaror också i kiosker, på servicestationer och i butiker med ett omfattande sortiment (s.k. lågprishallar). I slutet av år 2006 fungerade 4 kiosker, 2 servicestationer och 1 lågprishall som sålde dagligvaror i Hangö. Bild 1 presenterar butiksnätet för dagligvaror i Hangö. (A.C.Nielsen Finland Oy).

Efter år 2006 har butiksnätet för dagligvaruhandeln förnyats så att K-marketen utvidgat, Sale har utvidgat och flyttat till en ny plats och Säästöporssi har grundat en ny butik i centrumområdet.

Enligt statistikcentralens register över driftställen verkade 40 specialbutiker i Hangö år 2006. I Ekenäs ekonomiska region fanns totalt 205 specialbutiker.

Servicen inom handeln i Hangö finns huvudsakligen i centrumområdet. Den största handelskoncentrationen finns i den omedelbara omgivningen kring järnvägsstationen, där dagligvarubutiker och största delen av specialaffärerna är placerade. Det finns ingen koncentration av specialaffärer som kräver mycket utrymme i Hangö. Utrymmeskrävande enheter inom specialhandeln ligger vid Esplanaden och på östra industriområdet. På industriområdet och i dess näromgivning finns också två dagligvarubutiker.

Fritidsbefolkningen har en betydande roll för utvecklingen av servicen inom handeln i Hangö.

7.3.3 Turism

Turismen är det enda område som växer inom sysselsättningen i Hangö. Turismens bundenhet till orten ökar dess betydelse för sysselsättningen; arbetsplatserna inom turistbranschen kan inte flyttas till andra länder eller orter. Turismen medför också multiplikativa effekter för andra näringar som för bygg- och livsmedelsindustrin och andra serviceområden. Turismen och marknadsföringen av den har också stor betydelse för bilden inom andra branscher. An-

talet producenter av turisttjänster i Hangö är ca 200. I hela Västra Nyland är det Hangö som har flest företag som direkt eller indirekt drar nytta av turismen.

Turisttjänsterna har betydelse också för invånarna i Hangö stad. De skapar olika kommersiella eller andra tjänster, ökar bl.a. fritidssysselsättnings- och trivselfaktorerna samt tjänsterna inom kultur och evenemang. Turisterfarenheterna kan också leda till att staden får nya invånare. I praktiken har turismen också haft betydelse för värdestegringen på hangöbornas fastigheter och också på iståndsättande och underhåll av det gamla byggnadsbeståndet.

Båtfolkets betydelse för Hangös turism är stor då stadens gästhamnar är mycket populära. De nationella och internationella evenemang som årligen ordnas i Hangö har också en stor betydelse för turismen i Hangö. Evenemang som bl.a. Hangö Regattan, Hangö Teaterträff och Sea Horse Week har en lång historia.

En turismstrategi för Hangö stad har gjorts upp för åren 2007 – 2013. Turismen har införlivats i Hangös näringsstrategi och både den offentliga och privata sektorn har förbundit sig till överenskomna strategiska linjedragningar. Ansvaret för förverkligandet av en strategi för turismen har fördelats mellan staden, Hansea (ett utvecklingsbolag som ägs av Hangö stad och ansvarar för stadens turistbyrå) och turistföretagen.

7.4 Energi och samhällsteknik

7.4.1 Vattenförsörjning

Planeringsområdet ligger med undantag av öarna inom vattenverkets verksamhetsområde. Hangö stads vatten- och avloppsverk ansvarar för vattenförsörjningen.

En utvecklingsplan för Hangö stads vattenförsörjning utarbetades år 2004. I planen har vattenverkets nuvarande resurser och förutsättningar för verksamheten synats och en översikt över utvecklings- och investeringsbehoven jämte preliminär kalkylering för de närmaste tio åren uppgjorts.

7.4.2 Avfallshantering

Västra Nylands avfallsnämnd är den instans som sköter de administrativa uppgifterna för Hangö stads avfallshantering. Nämnden uppgör bestämmelser för avfallshanteringen inom sitt område, ger allmänna bestämmelser med stöd av avfallslagen och bestämmelserna om avfallshantering och godkänner avfallstaxorna för hushållen samt ger utlåtanden till andra myndigheter om ärenden som gäller avfallshanteringen.

Det företag som i praktiken sköter avfallshanteringen på det område som förvaltas av Västra Nylands avfallsnämnd är Rosk'n Roll Oy Ab. Avloppsvattenreningverket ligger på Stormossens område i östra delen av staden.

7.4.3 Fjärrvärmenätet

Värme kraftverket som huvudsakligen bränner flis ligger på industriområdet vid Orionsgatan. Reservvärmecentralen på Märsanområdet använder tung brännolja som huvudsakligt bränsle.

13.2.2012

De områden som hör till fjärrvärmenätet är Sandövägen (fortsätter via Halmstadsgatan till Esplanaden), centrumområdet söder om järnvägen, Halmstadsgatan och några kvarter söder om den.

En utvidgning av fjärrvärmenätet har planerats. Förslag till nya rör finns för området mellan Bryggerigatan-Kapellhamnsvägen-Kadernmogatan samt för området söder om järnvägen från östra sidan av badhusparken via Appelgrensvägen och Havsgatan till Boulevarden för att kopplas samman med befintliga rör.

7.5 Trafik

7.5.1 Huvudvägar och trafikmängd

Huvudleden i Hangö trafiknät utgörs av riksväg 25 (Mäntsälä–Hangö) som genomskär staden från Ekenäs och går ända in i stamstaden. All långväga trafik till Hangö går i praktiken längs riksväg 25. Riksvägen utgör också rutten för den tunga trafiken från Hangöhamnarna till övriga Finland. Vägen är en del av statens vägnät fram till korsningen Sandövägen och Mästaregatan (järnvägsplankorsningen), varefter den fortsätter som Hangö stads gata fram till korsningen Halmstadsgatan och Esplanaden.

Trafikvolymen på riksväg 25 var år 2007 ibland cirka 3 900 fordon/dygn (tung fordon 960/dygn, 24 %). Lägs Hangö sydkust löper landsväg 11007 Från Lappvik via Kovehar, Tvärminne och Tåktom till Hangö stamstad. Trafikvolymen på landsväg 11007 är 380–700 fordon/dygn. På riksväg 25 finns i Ekenäs den av Trafikförvaltningens mätpunkter som är närmast Hangö. Resultaten från mätpunkten i Dragsvik visade år 2007 en genomsnittlig trafikvolym på cirka 10 300 fordon per dygn. Volymen för tung trafik var cirka 1 200 fordon per dygn (12 %). Under de senaste tio åren har dygnstrafiken ökat med 21 % och antalet tunga fordon med 64 %.

7.5.2 Trafiksäkerhet

Under åren 2002–2006 inträffade i Hangö totalt 430 trafikolyckor som har kommit till polisens kännedom. Tre av olyckorna fick dödlig utlång och 70 ledde till skador. Av olyckorna skedde 40 % på landsvägar och 60 % på gator, privatvägar eller andra områden (t.ex. parkeringsplatser). En tredjedel av alla olyckor som ledde till personskador skedde inom den lätta trafiken (fotgängare, cyklister eller mopedister).

Det finns inga speciellt olycksdrabbade punkter i Hangö vägnät. Flest olyckor har skett på riksväg 25. Anhopningen av olyckor i Hangö centrum koncentreras till de livligaste gatukorsningarna.

Åtgärdsprogrammet i Hangö trafiksäkerhetsprogram (2008) innehåller många projekt för förbättring av säkerheten för den lätta trafiken, för att dämpa trafiken, för att förbättra säkerheten i korsningar samt för att utveckla trafikdirigeringen. De åtgärder som ingår i programmet är i regel rätt små och därför möjliga att genomföra snabbt för att förbättra säkerheten i trafiken.

7.5.3 Gatunät och parkering

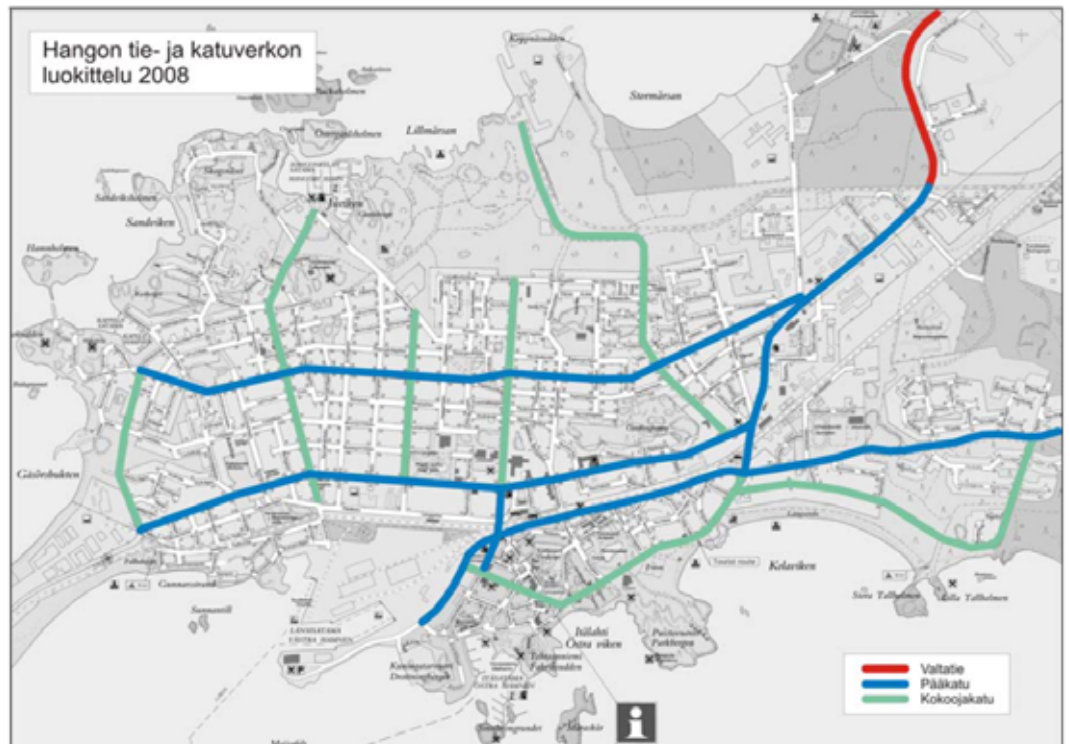
Hangö stamstads huvudgator är Esplanaden, Kapellhamnsvägen och Korsmansgatan. Övriga huvudgator är Sandövägen och Tåktomvägen. Det är huvudgatornas uppgift att leda ut trafiken från hamnen och också trafiken mel-

13.2.2012

lan stadsdelarna sker längs huvudgatorna. Också special- och tunga transporter går längs huvudgatorna.

De viktigaste uppsamlingsgatorna är Hangöbyvägen, Halmstadsgatan och Appelgrensvägen. Uppsamlingsgatorna tar upp trafiken från tomtgatorna och leder den vidare till huvudgatorna. I synnerhet Appelgrensvägen är en traditionell uppsamlingsgata till vilken trafiken från tomtgatorna mynnar ut.

I stamstadsområdet söder om järnvägen finns enligt en grov beräkning cirka 1 100 P-märkta parkeringsplatser och platser längs gatan.

Klassificering av Hangö väg- och gatunät år 2008

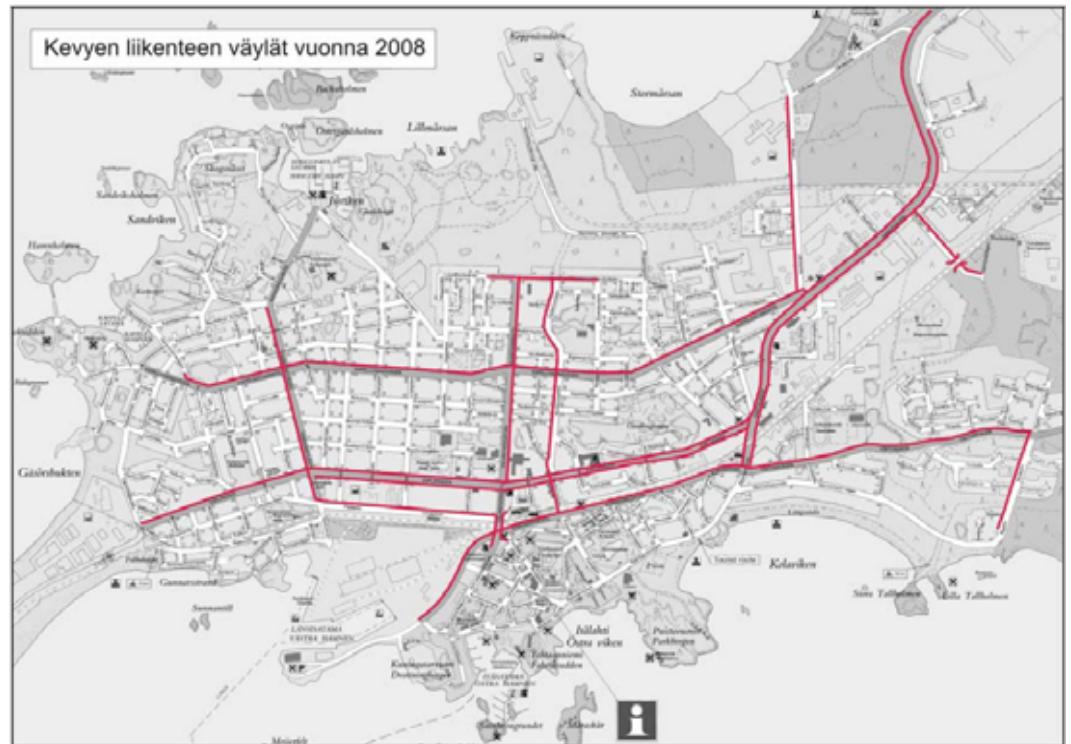
7.5.4 Lätt trafik

Befolkningen i Hangö stamstad är mycket tätt koncentrerad till ett litet område på en ca 2 kilometers radie från centrum då 80 % av befolkningen bor på mindre än 2 kilometers avstånd från centrum. Detta skapar ypperliga förutsättningar för gång- och cykeltrafik.

Det nuvarande nätet för lätt trafik i Hangö är rätt glest och täcker i huvudsak endast huvudgatorna. Lättrafiklederna är bristfälliga isynnerhet vid Halmstadsgatan och Esplanaden och i närheten till gågatan i centrum.

Det bör beaktas att bostadsgatorna särskilt i kvarteren norr om järnvägen är lugna och erbjuder rätt goda förhållanden för gång- och cykeltrafiken.

13.2.2012

De nuvarande lättrafiklederna i stamstaden.

7.5.5 Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken i Hangö sköts både genom buss- och tågtrafik. Utbudet av turer längs axeln Hangö-Ekenäs-Karis är gott då buss- och tågtrafiken kompletterar varandra.

Servicenivån är också god när det gäller kollektivtrafiken till huvudstadsområdet. Från Hangö till Helsingfors går vardagar totalt 12 tågturer och 10 bussturer. I motsatt riktning, Helsingfors-Hangö, går vardagar totalt 12 tåg- och 8 bussturer. Behoven av utveckling gäller snarast den anslutande trafiken och att få snabbare förbindelser till huvudstadsområdet.

7.5.6 Spårbunden trafik

Tågtrafiken har en betydande roll i trafiken mellan Hangö och huvudstadsområdet. Hangö har fyra järnvägsstationer. Utöver centrumstationen finns stationer i Hangö Norra, Sandö och Lappvik. Hangöbanan förenar sig med kustbanan i Karis som fungerar som järnvägsknut. Hangö har tågförbindelse till Karis och därifrån kan man välja alternativt riktning Åbo eller Helsingfors. En del av turerna Karis-Ekenäs som finns upptagna i tågtidtabellen körs med buss. Enligt tidtabellerna tar en resa mellan Hangö och Helsingfors 1 h 47 min - 2 h 22 min beroende på tågtyp.

Ytterligare tåg kan inte längre tillåtas på kustbanan utan investeringar för att förbättra banans förmedlingsförmåga på avsnittet Karis-Esbo. Utvecklingen av tågtrafiken förutsätter också att förlängningen av stadsbanan från Alberga till Esbo förverkligas.

För närvarande finns ingen regelbunden godstrafik på kustbanan. Kustbanans spårgeometri tillåter inga tunga transporter i riktningen Karis-Åbo och dessutom är avsnittet Hyvinge-Hangö tills vidare inte elektrifierat. Ett problem är också att det nu på grund av den livliga persontrafiken inte finns ledig kapacitet.

13.2.2012

tet för godstrafik. Avsnittet Hyvinge-Hangö är det enda betydande avsnittet för godstrafik i Södra-Finland som ännu inte är elektrifierat och längs vilket trafiken ökar starkt på grund av näringsverksamheten i området och Hangö hamn. I den trafikpolitiska redogörelsen nämns elektrifieringen av Hyvinge-Hangöbanan bland projekt som listats för tiden efter 2011.

Hangö järnvägsstation.

7.5.7 Flygtrafik

Täktom flygfält ligger i närheten av Hangö stamstad. Flygfältet har ingen persontrafik och det används huvudsakligen av den lokala flygklubben och andra hobbyflygare.

Det har gjorts en allmänt hållen utredning om möjligheten att utveckla Täktom flygplats för internationellt lågprisflyg. Flygfältet har betecknats i landskapsplanen vilket ger förutsättningar för att bevara och utveckla det och vid behov flytta det till en annan plats. Förutredningsarbetet för placering, förverkligande och finansiering av en ny flygplats på landskapsnivå gjordes parallellt med generalplanarbetet våren 2011.

7.5.8 Hamnarna och sjötrafiken

Hangö hamn är ett affärsverk som hör till Hangö stad. Den fungerar på två separata platser på Hangö udds spets. Hamnen grundades år 1872, två år innan Hangö stad grundades. Hangö hamns godstrafik består av import- och exportverksamhet och transittrafik till Ryssland, vilken i huvudsak handlar om bilimport.

Godstransporterna har en mycket betydande roll i Hangö på grund av den livliga hamnverksamheten. Yttre hamnen är specialiserad på bilimport och för dess hamnfunktioner svarar Oy Finlands Frihamn Ab. En smärre del av trafiken via Yttre hamnen är kemikalietransporter. År 2008 transporterades 400 – 500 000 fordon via hamnen till Finland, vilket utgör ca 60 % av hela bilimporten till Finland.

Alldeles intill Hangö stamstad ligger den andra viktiga hamnen, Västra hamnen. Västra hamnen är specialiserad på trafik med ro-ro-enheter och pappersexport. Också containertrafik sköts i hamnen samt passagerartrafik i samband med ro-ro-verksamheten.

Nylands förbund, Hangö hamn, Raseborgs näringscentral och västra Nylands handelskammare lät år 2007 utarbeta en logistikutredning för de kommande 15-20 åren, vars syfte var att fungera som en utvecklingsstrategi för Hangö hamn. Verksamheten synades särskilt ur perspektivet att identifiera Hangö

13.2.2012

hamns möjligheter att fungera och utveckla sitt utbud av logistikjänster för hela södra Finland.

Hangö Västra hamn.

Passagerartrafiken består i detta nu av småskalig kryssningstrafik. Kryssningarna sker i huvudsak på närliggande vattenområden i väst och har öar som Russarö och Bengtskår som mål eller också kuststäder som Åbo och Raseborg.

Hangös läge vid havet skapar också goda förutsättningar för småbåtstrafiken. Staden har fyra verksamma småbåtshamnar: Östra hamnen (ca 360 båtplatser, av vilka ca 180 är gästbåtplatser), Hangöby hamn (ca 560 båtplatser, av vilka 25 gästbåtplatser), Kapellhamn (60 båtplatser och Lappviks hamn, 52 båtplatser). Östra hamnen är Hangös viktigaste gästhamn för småbåtar och där finns tillgång till synnerligen mångsidig gästhamnsservice.

Hangöby hamn.

13.2.2012

8 PLANLÄGGNINGENS SYFTEN

Staden slog fast målet för uppgörandet av generalplanen i början av arbetet. Planen påverkas utom av dessa också av:

8.1 De riksomfattande målen för områdesanvändning (VAT)

De riksomfattande målen för områdesanvändningen utgör en del av markanvändnings- och bygglagens system för planering av områdesanvändningen. Målen skall säkerställa att omständigheter av nationellt intresse beaktas i landskapens och kommunernas planläggning samt i de statliga myndigheternas verksamhet, bidra till att målen för markanvändnings- och bygglagen samt för planeringen av områdesanvändningen uppnås, av vilka de viktigaste är god livsmiljö och hållbar utveckling, fungera som redskap för förhandsstyrningen av planläggningen i markanvändningsfrågor av riksintresse och främja en konsekvent och enhetlig förhandsstyrning, främja genomförandet av internationella avtal i Finland och skapa förutsättningar för genomförandet av projekt på riksnivå när det gäller områdesanvändningen.

Enligt markanvändnings- och bygglagen skall målen beaktas och möjligheterna att uppnå dem främjas vid planering på landskapsnivå, i kommunernas planläggning och i de statliga myndigheternas verksamhet.

Statsrådet beslöt 13.11.2008 om revidering av de riksomfattande målen för områdesanvändningen. Huvudtemat för revideringen var att svara på klimatförändringens utmaningar.

De mål för generalplanen för stamstaden som är centrala för förverkligandet av de riksomfattande målen för områdesanvändning har beskrivits i det som följer. I konsekvensbedömningen i kapitel 10 görs en bedömning av hur dessa mål har uppfyllts.

Enhetligare samhällsstruktur och kvalitet på livsmiljön

Vid uppgörandet av en generalplan skall

- fästas uppmärksamhet vid att befintliga konstruktioner tillvaratas och att näringsverksamhet och annan verksamhet görs mångsidigare;
- samhällsstrukturen utvecklas så att tjänster och arbetsplatser är lättillgängliga för olika befolkningsgrupper och i mån av möjlighet placeras [nära bostadsområden] så att behovet av personbilstrafik är så litet som möjligt;
- förbättra trafiksäkerheten och förutsättningarna för kollektiv-, gång- och cykeltrafiken genom att reservera tillräckliga områden för gång- och cykeltrafiknät samt främja dessas kontinuitet, säkerhet och kvalitet;
- främja verksamhetsförutsättningarna för näringslivet genom att anvisa tillräckliga etableringsmöjligheter under utnyttjande av befintlig samhällsstruktur;
- styra sådana näringslivsfunktioner som kräver mycket persontrafik till platser med befintlig samhällsstruktur eller där det finns goda kollektivtrafikförbindelser;

13.2.2012

- utveckla särskilt centrumområdet till ett område med mångsidiga tjänster, arbetsplatser samt boende- och fritidsmöjligheter;
- fästa särskild uppmärksamhet vid att förebygga olägenheter som utgör en risk för människors hälsa samt att avlägsna redan befintliga risker;
- Förutsättningar skapas för anpassningen till klimatförändringar;
- Utnyttjandet av det befintliga bostadsbeståndet främjas samt förutsättningar för en god tätortsbild skapas;
- Grönområden bör bilda sammanhållna helheter;
- utbudet på tomtmark bör vara tillräckligt för bostads- och arbetsplatsbyggande;
- områden med översvämningsrisk bör beaktas och risker för översvämning förebyggas samt beredskap bör finnas för ökade stormar, störtregn och översvämningar i tätorter
- olägenheter som orsakas av buller, vibrationer och luftföroreningar bör förebyggas och strävan finnas att minska redan uppkomna olägenheter. Nya bostadsområden eller andra bullerkänsliga funktioner ska inte placeras på ett bullerområde utan att säkra att bullerbekämpningen är tillräcklig;
- betingelserna för att spara energi, att använda förnybara energikällor och att utnyttja fjärrvärme bör främjas,

Kultur- och naturarv

Med generalplanens hjälp skall man

- främja bevarandet av den nationella kulturmiljön och byggnadstraditionen samt av dessas lokala särprägel beakta de av myndigheterna utförda inventeringarna på riksnivå som utgångspunkter för områdesanvändningen;
- främja bevarandet av mångfalden på områden som är värdefulla och känsliga med tanke på både levande och icke levande natur,
- främja bevarandet av ekologiska förbindelser mellan skyddsområden och vid behov också mellan andra värdefulla naturområden.

I generalplanen ska även behovet av skydd och användning av grund- och ytvatten beaktas. Anläggningar och funktioner som medför risker för att grundvattnet förstörs eller förändras ska placeras tillräckligt långt ifrån grundvattenområden som är viktiga för vattenförsörjningen och lämpliga som vattentäcker.

Fungerande kontaktnät och energiförsörjning

I generalplanen skall man:

- trygga förutsättningarna för fortsatt användning och utveckling av befintliga järnvägar, landsvägar och sjöleder och hamnar av riksintresse,

13.2.2012

- främja res- och transportkedjornas funktionalitet och trygga förutsättningarna för offentlig trafik samt för utvecklingen av samarbete mellan olika trafikformer,
- reservera tillräckligt stora områden för att utveckla terminal- och resecenterverksamheten för person- och godstrafiken.

Vid områdesplaneringen för ovan nämnda kontakt- och energinät ska man beakta riskerna för extrema klimatfenomen och översvämningar, markanvändningen i omgivningen och behovet av att utveckla den samt näromgivningen, särskilt bebyggelsen, värdefulla natur- och kulturobjekt och -områden samt särdrag i landskapet.

Specialfrågor i Helsingforsregionen

Ur regionstrukturens och trafiksystemets synvinkel är Hangö en del av Helsingors metropolområde. Staden har en betydande roll som regionalt fritidscentrum och binds sålunda till Helsingforsregionen. Med tanke på generalplaner finns det orsak att beakta att det i de riksomfattande målen för områdesanvändning gällande specialfrågorna i Helsingforsregionen konstateras att

- betydande byggande ska placeras på serviceområdet för kollektivtrafik, i synnerhet spårbunden trafik. Förutsättningarna för kollektivtrafikverksamheten och dess utnyttjande ska förbättras genom dimensionering av områdesanvändningen. Utspritt byggande utanför den befintliga samhällsstrukturen ska förebyggas genom områdesanvändningen.
- vid planeringen av områdesanvändning ska, för att tillgodose befolkningens behov av rekreation, lämpliga, tillräckligt stora och attraktiva överkommunala områden tryggas liksom kontinuiteten i de grönområden som förenar dem.

8.2 Mål som uppsatts av staden

Hangö stad satte upp följande mål i huvudsak vid inledningen av generalplanarbetet och de har kompletterats under arbetets gång. Generalplanen har rättsverkan och mållåret för den är år 2025.

Invånare

- målet för befolkningsökningen (också andrabostäder beaktas och stöds), 20 bostäder/år
- staden har cirka 10 000 invånare i framtiden
- ökning av boendemöjligheterna i centrum
- utbud av mångsidiga bostäder för invånarnas olika livsskeden
- människorna vill bo rymligt
- möjlighet att dela tomter
- den åldrande befolkningens behov att bo i flervåningshus och nära servicen

Näringslivet

- ökande av handelns attraktionskraft och självförsörjandegraden för arbetsplatserna i centrum
- idéer till och dimensionering av arbetsplats- och logistikområden och i synnerhet planering av en fungerande trafik (både internt och till huvudlederna och i förbindelse med hamnen)

13.2.2012

- säkerhetsområden som industrin behöver
- tryggnad av hamnfunktionerna
- att hålla centrum levande
- handeln placeras i centrum, ska inte splittras
- närservice till bostadsområdena om förutsättningarna finns

Miljön

- definition av skyddsområden i relation till målen för förtätning
- beaktande av fornlämningsområden och -objekt
- tryggnad av att värdefulla naturobjekt bevaras
- värnande om viktiga kultur- och landskapsområden
- värnande om byggnadskulturen

Samhällsstruktur

- översiktlig definition av markanvändningen för utvidgningsområden (öarna inberäknade)
- nya användningsmål
- förtätning och komplettering av strukturen (kompletteringsbyggande på byggda tomter och bebyggande av fritidsområden som ligger inom stadsstrukturen)
- utveckling av centrumområdet till en vital och fungerande del av stadsstrukturen
- ett täckande och högklassigt nät för lätt trafik

Rekreation och fritid

- definition av rekreativområden i relation till målen för förtätning
- tryggnad av tillräckligt med närliggande skog för rekreation
- utvidgningsområden för småbåtshamnarna och mångsidigare serviceutbud för dem
- stärkande av kring servicen för båtlivet
- naturen, stränderna och historien är viktiga ur både invånarnas och turisternas synvinkel, tillräcklig med plats bör reserveras för dem
- en mångsidig användning av stränderna
- hopkoppling av lätta trafikleder och rekreativleder

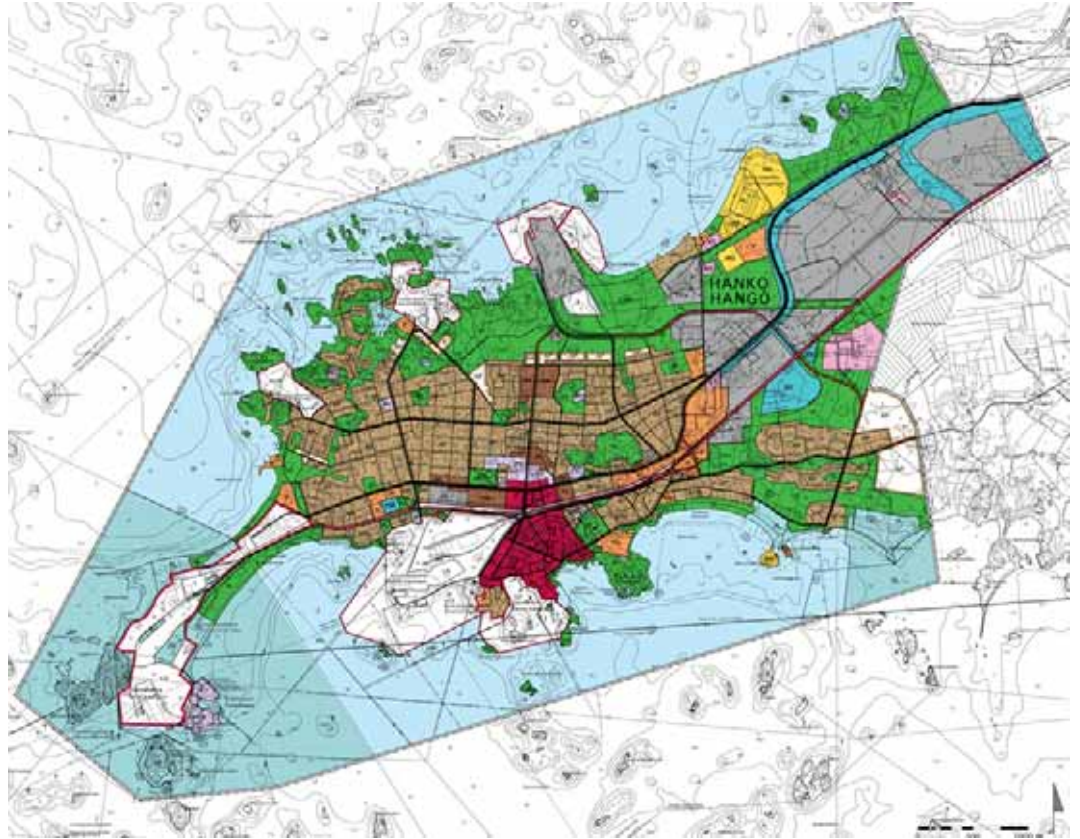
Trafik

- trafikarrangemangen i centrum, särskild vikt vid parkeringen och förnyandet av gångtrafiknätet
- markanvändningslösningar för den tunga hamntrafiken
- markanvändningslösningar som förutsätts för elektrifieringen av banan
- fungerande lättrafikleder, från, till och inom staden
- dirigering av trafiken från bostadsområdena

13.2.2012

9 BESKRIVNING AV GENERALPLANEN

9.1 Områdesreserveringar

Generalplan för stamstaden 2011.

9.1.1 Boendet

Boendeområdena har beteckningarna A, AK och AP på plankartan.

På ett område med beteckningen Bostadsområde (A) får flervåningshus, radhus, småhus och fristående småhus placeras. Områdesbeteckningen innefattar också offentliga och privata tjänster som är nödvändiga för boendet, interna trafikleder på området, parkeringsområden, rekreations- och parkområden som betjänar invånarna i området samt områden för samhällsteknisk försörjning.

Områden som anvisats med beteckningen A är östra delen av Drottningberget och ett område väster om Bryggaregatan vid Esplanaden.

På områden för flervåningshus som har områdesbeteckningen (AK) får placeras flervåningshus, radhus och andra kopplade bostadsbyggnader. Områdesbeteckningen innefattar också offentliga och privata tjänster som är nödvändiga för boendet, interna trafikleder på området, parkeringsområden, rekreations- och parkområden som betjänar invånarna i området samt områden för samhällsteknisk försörjning.

Med beteckningen AK har anvisats områden för flervåningshus vid södra och norra delen av Halmstadsgatan samt mellan Esplanaden och järnvägen. En ny reservering för ett flervåninghusområde har gjorts vid norra delen av Halmstadsgatan.

Områdesbeteckningen för fristående småhus (AP) innefattar också offentliga och privata tjänster som är nödvändiga för boendet, interna trafikleder på området, parkeringsområden, rekreations- och parkområden som betjänar invånarna i området samt områden för skötsel av samhällsteknik.

Med beteckningen AP har anvisats det omfattande småhusområdet norr om järnvägen, småhusbebyggelsen mellan Gunnarstrand och Hangöby, Villaområdena norr om Appelgrensvägen och längs Mannerheimvägen, småhusbebyggelsen i Tåktom samt Printals bostadsområde?

Kompletteringsbyggande av framför allt småhuspräglade områden har anvisats i norra och södra delen av Tåktom samt området norr om järnvägen vid södra ändan av Tegelbruksvägen, området norr om Narviksgatan och Tenalagatan, i väst vid västra ändan av Lotsgatan och vid norra delen av Hangöbyvägen.

9.1.2 Område för centrumfunktioner

De huvudsakliga funktioner som finns i ett område för centrumfunktioner (C) är service och förvaltning, centrumanpassat boende, centrumanpassade arbetsplatsfunktioner som inte medför miljöstörningar, samt därtill hörande områden för trafik, rekreation och samhällsteknisk försörjning.

Området för centrumfunktioner söder om järnvägen och avgränsas av Korsmansgatan, Drottningberget, Östra hamnen, Östra viken och Badhusparken. Området för centrumfunktioner norr om järnvägen ligger vid de fyra hörnen i korsningen Halmstadsgatan och Esplanaden.

9.1.3 Område för service och förvaltning

Område för service och förvaltning som anvisats med beteckningen (P) är områden som har anvisats för offentliga och privata servicefunktioner.

Områden som har anvisats med beteckningen P i Hangö är bl.a. området söder om Hangöby hamn, området söder om Silversand campingplats och området vid Källvägens södra del. P-områden finns också vid västra ändan av Esplanaden och området för kommersiella och offentliga tjänster mellan järnvägen och Esplanaden samt vidare mellan järnvägen och Sandövägen. Västra delen av Drottningberget, Hangö Casinos område, Bellevue och Lilla Tallholmen har också anvisats som serviceområden.

En ny reservering för serviceområde finns vid norra ändan av Tegelbruksvägen, söder om Hangöby hamns område.

Med beteckningen PY har anvisats områden främst för offentlig service och förvaltning. Med beteckningen har anvisats områden för skolor, offentliga motionstjänster, och Hangö ortodoxa kyrka.

9.1.4 Områden för industri- och arbetsplatser

Industri- och lagrerområden med beteckningen (T) anvisas i huvudsak för områden som ska reserveras för industri- och lagerbruk. De nuvarande industriområdena ligger huvudsakligen i östra delen av stamstaden, norr och söder om Sandövägen samt söder om riksväg 25. Utöver de nuvarande områden som är reserverade för industri och lagring har ett utvidgningsområde anvisats på Koppnäsudden söder om hamnområdet.

13.2.2012

Med beteckningen TY har anvisats kvartersområden för industribyggnader där miljön ställer särskilda krav på verksamhetens art. Sådana områden inom stamstaden är Manners verkstadsområde och Printals fabriksområde.

9.1.5 Rekreatiomsområden

Strävan har varit att i generalplanen så mycket som möjligt beakta stora sammanhängande skogs- och grönområden och sammanlänkningen av dem, grönkorridererna i riktning öst-väst och nord-syd. Parkerna inom stadstrukturen ska fortsätta att användas som parker.

Bygdda parkområden har anvisats med beteckningen VP. Med denna beteckning har anvisats Parkdammen, Hagaparken, Sibeliusparken och K.J. Lundmarks park vilka ingår i Badhusparkens grönområde.

Med beteckningen (VL) område för närrekreation har anvisats områden som huvudsakligen är avsedda friluftsliv och rekreation. Avverkning och andra åtgärder på området ska stöda utvecklingen av trädbeståndet så att det består av träd i olika åldrar om inte tryggheten av naturvärden förutsätter annan typ av behandling. För markbyggnadsarbeten, avverkning och andra jämförbara arbeten som förändrar landskapet skall ansökas om landskapsarbetstillstånd.

Alla strandområden inom stamstaden som inte har reserverats för annat ändamål har i princip anvisats med beteckningen VL eller VV. Omfattande, sammanhängande rekreatiomsområden är Lillmärsans-Stormärsans skogsområde samt Furuvikområdet i generalplaneområdets östra del.

Bestämmelserna för beteckningen VL-1 sammanfaller med beteckningen VL, men på området kan dessutom byggas anordningar och byggnader som stöder rekreatiofunktionerna. Parkbergets närrekreatiomsområde har anvisats med denna beteckning.

Med beteckningen område för idrotts- och rekreatioanläggningar (VU) har anvisats områden på vilka det är tillåtet att placera byggnader och konstruktioner som betjänar idrotts-, rekreatio- och fritidsfunktioner.

Badstrandsområdena har anvisats med beteckningen VV. Små kiosker, badhytter eller motsvarande lätta konstruktioner som stöder användningen av badstranden får byggas utan särskild planbestämmelse. Möjligheten att uppföra byggnader anvisas i planen (eller för små konstruktioner i parkplanen i enlighet med 46 § MBF).

Vid skötseln av badstränder som anvisats med beteckningen VV-1 ska områdets värdefulla naturtyp beaktas. Kolavikens och Tulluddens badstränder har anvisats med denna beteckning.

9.1.6 Områden för turistanläggningar

Områden för turistanläggningar har anvisats med beteckningen RM. Med denna beteckning har anvisats områden för turist- och semestercentra, semesterbyar, hotell och andra motsvarande funktioner som betjänar turismen. Som RM-område har anvisats Silversand motellområde och östra området av Silversand Camping, området söder om motellet och Källvägen samt Stora Tallholmen.

Med beteckningen RL har anvisats tält- och campingområden på vilka kan placeras små byggnader för inkvarterings- och servicefunktioner samt husvagnar. Silversand campingområde har anvisats med beteckningen RL.

9.1.7 Områden för hamnar och småbåtshamnar

Områdena för hamnar och småbåtshamnar har i generalplanen anvisats med beteckningarna LS och LV som områdesbeteckningar och med lv som delområdesbeteckning.

Med beteckningen hamnområde (LS) har anvisats hamn- och kajområden samt områden för lager och terminaler i omedelbar anslutning till hamnen. Följande hamnområden har anvisats med denna beteckning:

- Yttre hamnen
- Västra hamnen
- Koppnäsuddens hamn

Med beteckningen för småbåtshamnar (LV) har anvisats småbåtshamnar och båtplatser samt områden som ska reserveras för konstruktioner i anslutning till dem. Följande småbåtshamnområden har anvisats med denna beteckning:

- Kapellhamnen
- Hangöby hamn
- Östra hamnen
- Östra delen av Koppnäsudden

Med delområdesbeteckningen lv har anvisats den del av området som reserveras för båthamnen:

- Kläppudden på Västra hamnens område.

9.1.8 Områden och specialområden för samhällsteknisk försörjning

Som specialområden har föreslagits områdena för samhällsteknisk försörjning (EH), de två begravningsplatserna i Hangö (EH) samt skyddsgrönområdena vid riksväg 25 (EV).

9.1.9 Beaktande av naturvärden

Som naturskyddsområden (SL) har anvisats naturskyddsområden med stöd av naturvårdslagen anvisats och naturtyper som skyddats genom avgränsningsbeslut. Följande objekt har anvisats med denna beteckning:

- Uddskatans naturskyddsområde (ESA010007)
- Tulluddens naturskyddsområde, omfattar Tulluddens enskilda skyddsområden på Yttre hamnens område (YSA010035)
- Anklarängsbuktens naturskyddsområde (YSA204523)
- Furuvik naturskyddsområde (YSA204210)
- Kolavikens sandstrand (skyddad naturtyp: naturlig sandstrand sanddyn som är trädlös eller naturligt glest bevuxen med träd) (LTA010132)
- Långbodauddens hassellund (skyddad naturtyp: hassellund) LTA010133)

Med beteckningen SL-1 har anvisats naturskyddsområden eller avgränsningar av naturtyper som ska inrättas med stöd av naturvårdslagen. Följande objekt har anvisats med denna beteckning:

- Skogsnäsets naturskyddsområde (skyddat i detaljplanen)
- Trollbergets sandstrand (skyddad naturtyp: sandstrand i naturtillstånd och sublittorala sandbanker)

13.2.2012

Med delområdesbeteckningen sl har anvisats sådana föröknings- och rastplatser för individer av djurarterer som avses i 49 § i naturvårdslagen. Följande objekt har anvisats med denna beteckning:

- Parkdammen
- Hagaparkens damm

Med objektbeteckningen lm har anvisats följande naturminnesmärken med stöd av naturvårdslagen (71/1923, 6 §):

- Parkbergets jättegryta
- Kråkuddens jättegryta

Natura–2000-områdena har anvisats med raster i generalplanen. Följande områden har anvisats med denna beteckning:

- Tulluddens naturskyddsområde (Natura FI0100006)
- Pojovikens havsskyddsområde i Ekenäs och Hangö skärgård (FI0100005)

Med beteckningen VV-1 har anvisats de badstränder vid vilkas skötsel de värdefulla naturtyperna skall beaktas.

- Tulludden söder (skyddad naturtyp): sanddyn som är trädlös eller naturligt glest bevuxen med träd.)
- Del av Bellevuestranden (skyddad naturtyp): naturlig sandstrand och sanddyn som är trädlös eller naturligt glest bevuxen med träd

Kustområde som hör till det riksomfattande programmet för skydd av stränder har anvisats med områdesbeteckning.

- Pojovikens kust (RSO010002)

Grundvattenområdet i östra delen av planområdet har anvisats på plankartan med delområdesbeteckningen pv för grundvattenområden som är lämpat för vattenförsörjning.

- Hangö grundvattenområde (0107801)

En värdefull geologisk formation (värdefulla bergsområden) har betecknats med raster på generalplanekartan. Med denna beteckning har anvisats bergsområden som är värdefulla med tanke på naturen eller landskapet.

- Uddskatans bergsområde

9.1.10 Beaktande av landskaps- och kulturhistoriska värden

Skyddsområden, skyddsobjekt, områden med fornlämningar och fornlämningsobjekt, kulturhistoriskt värdefulla områden och objekt samt miljöer som ska bevaras har anvisats med följande beteckningar: S-1, s-1, SM, sm/index, sk/index, /s, kp.

Kulturmiljöer av riksintresse (RKY2009)

De kulturmiljöer av riksintresse som finns på planområdet har beteckats på plankartan. Beteckningen anger är ett område eller ett objekt (sk) Ett för stads- eller bybildens värdefullt område.

Nr	Beteckning	Objektets namn
1	sk	Gäddtarmens hållristningsområde
2	sk	Krigshistoriska objekt vid Hangö udd
3	sk	Västra hamnen
4	sk	Hangö Östra hamn
5	sk	Hangö järnvägsstation
6	sk	Östra badhusparkens villaområde

13.2.2012

7	sk	Hangö Kex fabriksbyggnader
8	sk	Kudeneule Oy:s fabriksområde

Områden där miljön ska bevaras.

Med beteckningen /s har anvisats områden där miljön ska bevaras. Kulturhistoriskt värdefulla byggnader, konstruktioner och grönanläggningar ska bevaras. Omgivningens landskapliga och kulturhistoriska värde ska beaktas vid byggande. Följande områden har anvisats med denna beteckning:

- AP/s, villaområdena norr om Appelgrensvägen och söder om Mannerheimvägen samt Råuddens AP-område och bostadsområdet norr om Printals fabrik.
- C/s, centrumområdet söder om järnvägen
- P/s, Casinoområdet och Bellevue
- TY/s, Printals fabriksbyggnad (f.d. Kudeneule Oy)
- VP/s, Badhusparkens grönområden
- VL/s, del av Bellevuestranden (skyddad naturtyp): naturlig sandstrand och sanddyn som är trädlös eller naturligt glest bevuxen med träd
- LV/s, Kapellhamnen

Fornlämningsområden

Men beteckningen för fornämningar (SM) har anvisats Gäddtarmens hållristningsområde (78010001) samt den gamla ryska begravningsplatsen norr om Västra hamnen (objektbeteckning sm).

Fornlämningsobjekt

De fasta fornlämningar som finns på planområdet och är fredade med stöd av lagen om fornminnen har betecknats på plankartan. Beteckningen för en fast fornlämning som är fredad med stöd av lagen om fornminnen (295/1963) är sm: "Det är enligt lagen om fornminnen förbjudet att utgräva, överhölja, ändra eller på annat sätt rubba fasta fornlämningar. Markanvändningsplaner för området skall sändas till Museiverket eller landskapsmuseet för utlåtande." Omfattningen av fornlämningen skall utredas av Museiverket eller landskapsmuseet.

Nr	Beteckning	Objektets namn	Flnr	Typ	Datering
1	sm	Lotsstationen	78010002	Konst, minnesmärken	historisk
2	sm	Meijerfeldtsklippan	1000002052	Försvarsanläggningar	historisk
3	sm	Drottningberget	1000002049	Försvarsanläggningar	historisk
4	sm	Västra hamnen	1000007211	Gravplatser	historisk
5	sm	Kapalbackan	78010007	Gravplatser	historisk
6	sm	Gunnarsängen	78010008	Boplatser	järnåldern /medeltida
7	sm	Hangöby, Harstigen	1000008668	Boplatser	järnåldern /medeltida
8	sm	Näsbrottan i Hangöby	1000013995	Arbets-och produktions- platser	historisk
9	sm	Hangö by Barnets Park	1000013772	Boplatser	historisk
10	sm	Juviksberget	78010005	Stenkonstruktioner	historisk
11	sm	Glönäsberget	78010004	Stenkonstruktioner	mångperiod.
12	sm	Lillmärsbergen	78010003	Stenkonstruktioner	mångperiod.
13	sm	Östergårdsholmen	78010006	Stenkonstruktioner	Odaterade

13.2.2012

Undervattensfornlämningar

Undervattensfornlämningarna som finns på planområdet har betecknats på plankartan Undervattensfornlämningar är skeppsvrak eller delar av dessa som antas ha förlit för minst hundra år sedan samt andra undervattenskonstruktioner som uppförts av människor och kan vittna om det förgångna. Beteckningen för dem är (sm) fornlämningsobjekt.

Museiverket har inte gjort en heltäckande kartläggning av Hangöområdet och registeruppgifterna över undervattensfornlämningar är därför inte komplett.

Nr	Beteckning	Objektets namn	Flnr	Typ	Datering
14	sm	Högskärs skeppsvrak	1397	skeppsvrak (trä)	historisk
15	sm	skeppsvraken vid Lilla Ankargrundet	1400	skeppsvrak (trä)	inte definierad
16	sm	Kabelvraket	1392	skeppsvrak (trä)	historisk
17	sm	Tulludden 1	2280	skeppsvrak (trä)	historisk
18	sm	Vraken på Tulludden 1	1395	skeppsvrak (trä)	historisk
19	sm	Vraken på Tulludden 2	1396	skeppsvrak (trä)	historisk
20	sm	Vraken vid östra stranden	2514	skeppsvrak (trä)	inte definierad, mångperiod
21	sm	Vraken vid Meijerfelts västra	1414	skeppsvrak (trä)	inte definierad
22	sm	Kläppudden	1398	skeppsvrak (trä)	inte definierad
23	sm	Drottningberget	1408	skeppsvrak (trä)	historisk
24	sm	Vraket vid Märaskär	1394	skeppsvrak (trä)	inte definierad
25	sm	vraket vid Fyra vindars hus	1386	skeppsvrak (trä)	inte definierad

Militära befästningar från tiden för andra världskriget

De under andra världskriget uppförda militärbefästningarna som hade byggts på sovjetiskt område har betecknats på plankartan. Dessa objekt är inte skyddade med stöd av lagen om fornlämningar, men de har försetts med skyddsbezeichnung på grund av sitt betydande kulturhistoriska värde.

Beteckningen är S-1 som områdesbeteckning och s-1 som objektbeteckning: "Skyddat område. Naturmiljön och konstruktionerna som ansluter sig till krigshistorien skall bevaras. Om åtgärder vidtas på området skall museiverket kontaktas för förhandlingar."

Stora enhetliga befästningsområden med beteckningen SM-1:

- Uddskatan/Tulludden
På området har funnits en sovjetisk (1940-41) eldställning för tre 130 mm kanoner för kustbatteriet. Befästningar: tre kanonställningar av sten och cement; ett eldledningstorn som numera fungerar som fågeltorn. Söder

13.2.2012

om batteriet står en minnessten som restes av scouter på 1930-talet. På Skansholmen vid Tulludden ligger som det sovjetiska luftvärnsbatteriet (1940-41) använde för fyra 75 mm luftvärnskanoner. På Skansholmen finns också det finska lätta kustbatteriets eldställningar. Fyra kanonställningar murade av sten och en eldledningsställning

- Kråkhamnsudden
Sovjetiskt (1940-41) eldställningsområde för kust/luftvärn för fyra kanoner; fyra kanonställningar murade av sten och en eldledningsställning. 45 millimeters s.k. universalbomber användes. På området finns dessutom närförsvarsställningar och korsugropar.
- Parkberget
Vid parkbergets södra udde ett sovjetiskt (1940-41) eldställningsområde för kust/luftvärnsbatteriet för fyra kanoner; fyra kanonställningar murade av sten och en eldledningsställning (välbevarad bunker). Bombarna var 45 millimeters s.k. universalbomber. Ett annat objekt vid vägen norrut från batteriområdet är en mycket väbevarad sovjetisk (1940-41) maskingevärsbunker.
- Folkparken
Ovanför danslaven (öster om laven) finns ett sovjetiskt (1940-41) luftvärnsbatteri för fyra 75 millimeters bomber. Eldställningar för fyra kanoner murade av sten och i anslutning till dem närförsvarsställningar och inkvarteringsbunkrar. I mitten en eldledningsstation med inkvarteringsbunker.

Enskilda och separata befästningar som har betecknats med sm-1:

- Objektbeteckningar på Parkberget
På området finns när- och kustvärnsstationer (1940-41) och rester av korsun. På strandklipporna hållristningar och namninläggningar från samma tid. På området finns också en finsk eldgivningsstation för en luftvärnskanon (1941-44).
- Pallboberget/Gunnarstrand
Kustvärnsstation (1940-41).
- Minnesmärket över de ryska soldaternas grav vid Tåktomvägen.
- Artilleriställning på norra sidan om Tåktomvägen

Nationalstadsparken

Områdesbeteckningen för nationalstadsparken har införts på generalplanekartan. I nationalstadsparken ingår de viktigaste parkområdena i centrum, en stor del av centrumområdets byggnadshistoria samt omfattande skärgårdsområden och värdefulla naturområden.

9.1.11 Trafikområden

Riksvägar, huvudgator, uppsamlingsgator, korsningar, planskilda korsningar, områden för järnvägstrafik, fartygsleder, småbåtsleder och sidospår har betecknats på generalplanekartan.

Utöver detta har också de lätta trafiklederna införts på kartan liksom behoven att förena dem. Lätttrafiklederna har anvisats i generalplanen utgående från trafikutredningen som gjorts för planen. En ny kontaktled mellan lätta trafik-

13.2.2012

leder har anvisats på planeringsområdets östra del längs Tåktomvägen. Behovet att förena lätta trafikleder har också föreslagits mellan östra sidan om Korsmansgatan och Esplanaden.

En ny uppsamlingsgatulinje har anvisats i generalplaneområdets östra del för att förena Hemming Elfvings väg och Råvägen. För den nya huvudvägen har också föreslagits en ny lättrafiktunnel under järnvägen. En ny reservering för en huvudgata har föreslagits som en fortsättning av Korsmansgatan som skulle gå under järnvägen mot Sandövägen. En plats för lättrafiktunneln har också föreslagits på östra sidan av järnvägsstationen för att ersätta enplanskorsningen för den lätta trafiken mellan Kadermovägen och Parkgatan samt vid Hangö Kex mellan Sandövägen och Tåktomvägen. De planskilda lösningarna för den lätta trafiken förverkligas enligt Banförvaltningscentralens anvisningar när banan elektrifieras.

9.1.12 Vattenområden

Havsområdena inom planområdet har betecknats som vattenområden med undantag av naturskyddsområden (SL) och hamn- och småbåtshamnområdena (LS och LV).

9.1.13 Grundvattenområden

Grundvattenområdena har betecknats på plankartan med delområdesbeteckningen pv. Skyddet av grundvatten har effektiverats genom en allmän anvisning som fogas till planbestämmelsen.

Industri kvarter som ligger på grundvattenområde har försetts med tilläggsbeteckningen /pv för att förbättra läsbarheten.

9.1.14 Övriga beteckningar

Som övriga beteckningar har i planen anvisats bl.a. ledningar och linjer, områden som är reserverade för statens behov. Ytterligare har med delområdesbeteckningen mo anvisats en del av det Östra industriområdets norra del som kan användas för motorsport.

Oy Forcit Ab:s ja Fermion Oy:s konsulteringszoner sträcker sig till generalplaneområdet. Ab Forcit Oy:s konsulteringszon har en diameter på ca 2 meter och Fermion Oy:s zon är 1,5 km. Konsulteringszonerna har betecknats på plankartan

9.1.15 Områden som reserverats för olika ändamål

Områdes-reservering	ha
A	55,4
AK	33,0
AK (ny)	1,2
AP	496,6
AK (ny)	50,4
C	57,9
P	65,5
P (ny)	3,2
PY	26,0
T	278,2
T (ny)	6,6

13.2.2012

TY	18,5
VP	11,8
VL	512,4
VL-1	14,7
VU	16,4
VV	3,8
VV-1	2,7
RM	24,5
RL	13,2
LR	30,2
LS	233,3
LV	89,3
ET	26,2
EH	20,0
EV	72,2
S-1	2,6
SL	478,3
SL-1	9,4
SM	13,2
W	1206,7
Totalt	3873,6

13.2.2012

10 PLANENS KONSEKVENSER

Enligt 9 § i markanvändnings- och bygglagen ska planen grunda sig på tillräckliga undersökningar och utredningar. När en plan utarbetas ska miljökonsekvenserna, inklusive de samhällsekonomiska, sociala, kulturella och övriga konsekvenserna, av planen och av undersökta alternativ utredas i nödvändig omfattning. Utredningarna ska omfatta hela det område där planen kan tänkas ha väsentliga konsekvenser.

Konsekvensbedömningen har varit närvarande under hela den tid som planarbetet pågått. Den speglar på ett centralt sätt hur väl slutresultatet motsvarar de riksomfattande, regionala och lokala mål som ställdes upp i början av arbetet och som har ställts upp under arbetets lopp. Ett sammandrag av målen finns i kapitel 8.

Konsekvenserna av generalplanen har pejlats i relation till den tidigare delgeneralplanen för Hangö centrum från år 1987. Trots att den tidigare planen saknade rättsverkningar har den i praktiken varit rättesnöre för den noggrannare planeringen och planläggningen i staden. Skalan för konsekvensbedömningen är +++0--.

10.1 De viktigaste förändringarna jämfört med planen från år 1987

En allmän iakttagelse är att utarbetandet av en ny generalplan har inneburit att fullmäktigebeslutet från år 1987 har ändrats så att planen får rättsverkningar och att utredningarna har kompletterats så att de motsvarar tidens krav. De egentliga förändringarna i stadsstrukturen är måttfulla och genomtänkta när det gäller utvecklingen som sker i staden.

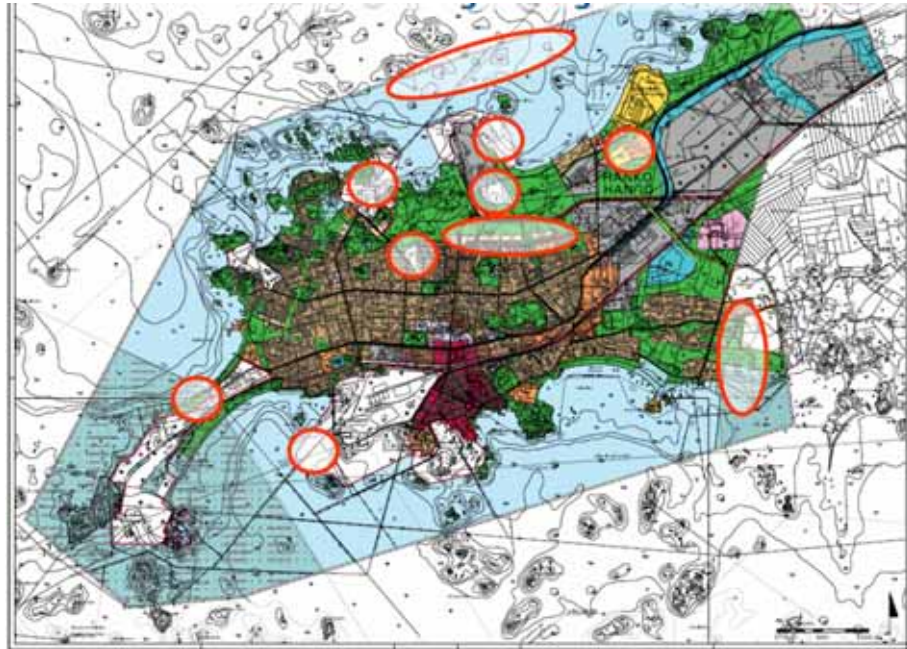
Utvidgningen av tätortsområdet mot öster har kunnat iakttas i och med att planeringslösningar och bygglov har beviljats. Utvidgningen av generalplaneområdet österut mot Tåktom är svaret på detta tryck på att bygga. Stadens utbud på egnahemstomter har förstärkts genom att utvidga generalplaneområdet på Furuvikområdet. På utvidgningsområdet har anvisats en omfattande kvartersreservering för egnahemshusbyggande norr och söder om Tåktomvägen. Ytterligare har öar utanför Hangö udd införlivats med området och vattenområden både norr och söder om udden.

Det småhuspräglade tätortsområdet norr om järnvägen har utvidgats måttfullt. På Hangöbyområdet är det närmast fråga om en uppdatering av detaljplanesituationen för generalplanen. Rutplanen har utsträckts mot norr i riktning mot Märsan med beaktande av att grönkorridoren i öst-västlig riktning bevaras.

Det strategiska val som har gjorts i samband med utarbetandet av generalplanen är att bevara och utveckla hamnfunktionerna i nuvarande Västra hamnen och Yttre hamnen oberoende av de randvillkor som boendet och naturvärdena har ställt. En livlig hamnverksamhet tryggar också livskraften i stadsstrukturen. Områdesreserveringen för Västra hamnen har utvidgats på västra sidan av Drottningberget det finns beredskap för en utvidgning av hamnområdet.

13.2.2012

10.2 Konsekvensbedömningen och dess relation till målen för planläggningsarbete

De centrala skillnaderna som planlösningen medför jämfört med nuvarande markanvändning.

Generalplanlösningen medför inga betydande förnyelser i den befintliga stadsstrukturen. De centrala skillnaderna jämfört med nuvarande markanvändning är:

- reserveringen för en småbåtshamn öster om Koppnäsudden
- kvartersområdet för fritidsservice söder om Silversand
- utvidgningen av rutplaneområdet norrut på Märsanområdet
- avgränsningen av Hangöby småbåtshamn
- rekreationsområdena och lätttrafiklederna på Tulludden
- reserveringen för hamnområde i Västra hamn
- utvidgningen av generalplaneområdet i riktning mot Tvärminne.

Generalplanen stöder den nuvarande starkt koncentrerade stadsstrukturen med dess service. Utvidgningen av planeringsområdet mot öster beaktar det ökade tryck på byggnation som uppkommit i riktning mot Tvärminne.

10.2.1 Helhetsbedömning av planen

DELOMRÅDE	BE-DÖMNING	MOTIVERING
Människans levnadsförhållanden och livsmiljö	++	<p>Tillgängligheten till tjänster och arbetsplatser är god</p> <p>Planen främjar ett mångsidigt utbud av boendemöjligheter på stadens område för invånare i olika åldrar.</p> <p>Planen tryggar mångsidiga rekreationsområden med särskilda naturvärden.</p>

13.2.2012

Vatten, luft och klimat	-	<p>Havet som omger Hangö på tre håll samt den låglänta terrängen innebär utmaningar för riskhanteringen i anslutning till klimatförändringen.</p> <p>Funktioner som finns eller nya funktioner som kommer att förläggas till grundvattensområden ska beaktas i de allmänna bestämmelserna.</p>
Mark- och berggrund	+/-	Inga betydande konsekvenser.
Natur och naturmiljö	++	Planlösningen tryggar värdefulla och känsliga naturområden samt deras mångfald med skyddsbebyggelser samt främjar bevarandet av ekologiska korridorer.
Samhällsstruktur	+++	<p>Planen skapar förutsättningar för förtätning och komplettering av samhällsstrukturen. De nya byggnadsområdena ligger inom det omedelbara influensområdet för stadens centrum.</p> <p>Service och arbetsplatser är lättillgängliga.</p> <p>Planlösningen utvecklar centrumområdet till ett område med ett mångsidigt utbud av service, arbetsplatser, boende- och fritidsmöjligheter.</p> <p>Planen stöder utvecklingen av hamnfunktionerna och att stadsstrukturen och hamnen lever parallellt.</p>
Samhälls- och energihushållning	+++	Planlösningen stöder sig på den befintliga samhällsstrukturen och energiförsörjningsnätverken. Planen omfattar inga särskilda reserveringar för främjande av förnybara energikällor.
Trafik	-	<p>Den tunga trafiken till hamnen måste fortsättningsvis dirigeras genom stadsstrukturen, vilket orsakar buller och problem med luftkvaliteten samt försämrar trafiksäkerheten på de centrala lederna.</p> <p>Planen skapar förutsättningar för elektrifiering av banan.</p> <p>Planen ger ramar för utveckling av lättrafiklednätet och gång- och cykeltrafiken i stadens interna trafik.</p>
Stadsbild och landskap	++	Planen skapar förutsättningar för att bevara och skydda den historiskt värdefulla

13.2.2012

		<p>stadsbilden.</p> <p>Landskapet är med sina särdrag en av Hangös viktigaste attraktionsfaktorer. Planen beaktar detta och skapar förutsättningar för bevarandet av landskapliga värden.</p> <p>Hamnen bildar en självständig funktionell enhet i stadstrukturen. Hamnen har i generalplanen anvisats möjligheter att utvidga under en mycket lång tidsperiod (30 år). En utvidgning av funktionerna i Västra hamnen påverkar inte nämnvärt utsikten mot Hangö från havssidan eller värdena i stadsbilden. Parkeringsfälten som i tiden öppnades för transittrafiken och numera är underutnyttjade erbjuder betydande möjligheter att utvidga stödfunktioner för hamnen.</p>
Kulturarv och byggd miljö	++	<p>Det (marin)arkeologiskt och kulturhistoriskt värdefulla arvet har beaktats genom skyddsbeteckningar.</p> <p>Byggnadshistorien skall utredas närmare i samband med justeringen av detaljplanerna.</p>
Handel och service	+	<p>För service- och centrumfunktionerna har föreslagits områdesreserveringar och på detta sätt har man strävat till att skapa förutsättningar för utvecklingen av kommersiella tjänster på stamstadens område. Områdesreserveringar som splittrar handelns strukturer har inte föreslagits i generalplanen.</p>

10.2.2 Förhållandet till de riksomfattande målen för områdesanvändning och andra riksomfattande mål

I det följande har generalplanen bedömts i relation till de väsentliga riksomfattande målen för områdesanvändning. Samtidigt fördjupas till dessa delar de ovan beskrivna allmänna konsekvenserna.

MÅL	BEDÖMNING	MOTIVERING
En mera sammanhållen samhällsstruktur och kvalitet i livsmiljön		
Utnyttjande av befintliga konstruktioner och en mångsidigare verksamhetsbas för näringsverksamheten och annan verksamhet.	++	Generalplanen kompletterar och stöder den nuvarande servicestrukturen samt de trafik- och kommunaltekniska nätverken.

13.2.2012

<p>Tillgängligheten till tjänster och arbetsplatser och en minimering av personbilstrafiken.</p>	<p>+++</p>	<p>I generalplanen skapas förutsättningar för att göra den nuvarande stadsstrukturen mera sammanhållen. De nya byggnadsområdena ligger inom det omedelbara influensområdet för stadens centrum.</p>
<p>Förbättring av trafiksäkerheten och förutsättningarna för kollektiv-, gång- och cykeltrafiken genom att reservera tillräckliga områden för täckande gång- och cykeltrafiknät samt främja dessas säkerhet och kvalitet.</p>	<p>++</p>	<p>I generalplanen har anvisats huvudleder för den lätta trafiken, vilka bildar ett logiskt nätverk inom staden och visar huvudförbindelserna till de omgivande områdena.</p> <p>Biltrafiken till hamnen dirigeras genom stadsstrukturen, vilket minskar trivseln för lättrafiken och försvårar trafikarrangemangen till boendeområdena längs denna del av gatunätet.</p>
<p>Främjande av verksamhetsförutsättningarna för näringslivet genom att anvisa tillräckliga etableringsmöjligheter under utnyttjande av befintlig samhällsstruktur.</p> <p>Styrning av sådana näringslivsfunktioner som kräver mycket persontrafik till platser med befintlig samhällsstruktur eller där det finns goda kollektivtrafikförbindelser;</p> <p>Utveckling av särskilt centrumområdet till ett område med tillgång till mångsidiga tjänster, arbetsplatser samt boende- och fritidsmöjligheter</p>	<p>++</p>	<p>På stadsområdet, särskilt längs infartsvägen, har områden som i den gamla planen var industri- och lagerområden (T) ändrats till områden för service och förvaltning (P). Generalplanen stöder den nuvarande servicestrukturen i stadskärnan.</p>
<p>Särskild uppmärksamhet fästs vid att förebygga olägenheter som utgör en risk för människors hälsa samt att avlägsna redan befintliga risker.</p>	<p>-</p>	<p>Hamnens läge i stadens centrum belastar med sin trafik och sina funktioner de invånare som bor längs transportruterna. Det är inte en hållbar lösning att i generalplanen dirigera hamntrafiken längs bostadsgator.</p>
<p>Skapande av förutsättningar för anpassningen till klimatförändringar.</p>	<p>++</p>	<p>I generalplanen skapas förutsättningar för att förtäta den nuvarande stadsstrukturen. Nya byggnadsområden placeras så att servicen är inom räckhåll för den lätta trafiken. De stora skogsområdena väster och norr om stamstaden fungerar som kolsvalg.</p>
<p>Främjande av att utnyttja det befintliga bostadsbeståndet samt att skapa förutsättningar för en god tätortsbild.</p>	<p>+++</p>	<p>Generalplanen skapar förutsättningar för att utnyttja det befintliga byggnadsbeståndet samt stöder bevarandet av den historiska stadsbilden, vilken är en av Hangös viktigaste attraktioner.</p>
<p>Man bör sörja för att grönområden bildar sammanhängande helheter;</p>	<p>+++</p>	<p>I generalplanen har stora, sammanhållna grönområden beaktats liksom ekologiska korridorer mellan dem. De fina stränderna i Hangö är i huvudsak i bruk för rekreation.</p>

Man bör sörja för att utbudet på tomtmark är tillräckligt för bostads- och arbetsplatsbyggande;	+	Utvidningsområden för bostads- och arbetsplatsbyggande har beaktats i generalplanen.
Områden med översvämningsrisk bör beaktas och risker för översvämnning förebyggas samt beredskap finnas för ökade stormar, störtregn och översvämningar i tätorter	+/-	Havet som omger Hangö på håll innebär utmaningar för riskhanteringen i anslutning till klimatförändringen. Nytt boende styrs inte i regel till strandområden.
Olägenheter som orsakas av buller, vibrationer och luftföroreningar bör förebyggas och strävan finnas att minska redan uppkomna olägenheter. Nya bostadsområden eller andra bullerkänsliga funktioner ska inte placeras på ett bullerområde utan att säkra att bullerbekämpningen är tillräcklig;	+/-	Hamnområdena och den tunga trafiken till dem finns centralt i stadsstrukturen. Skogszonerna väster och norr om stadsdelen samt de stora lummiga småhusområdena fungerar som skyddszoner.
Betingelserna för att spara energi samt för att utnyttja förnybara energikällor och fjärrvärme bör främjas.	+/-	En utvidgning av fjärrvärmenätet planeras. Det finns inga ståndpunktstaganden i generalplanen som gäller en hållbar energiförsörjning, som t.ex. områdesreserveringar.
Kultur- och naturarv		
Bevarandet av den nationella kulturmiljön och byggnadstraditionen samt dessas lokala särprägel främjas. De av myndigheterna utförda nationella inventeringarna används som utgångspunkter för planeringen av områdesanvändningen.	+++	I generalplanen har beaktats värdefulla byggda kulturmiljöer av riksintresse samt beaktats miljöer som har kulturhistoriskt och landskapligt värde.
Främjande av bevarandet av mångfalden på områden som är värdefulla och känsliga med tanke på både levande och icke levande natur.	++	Generalplanen tryggar värdefulla och känsliga naturområden med skyddsbebyggelser. Också stadsbornas behov av rekreation beaktas på strandområdena. Planen ger förutsättningar för att beakta rekreativvärdena sida vid sida med kulturvärdena.
Bevarandet av ekologiska korridorer mellan skyddsområden och vid behov också mellan andra värdefulla naturområden främjas.	++	De ekologiska nätverken har beaktats i generalplanen, den viktigaste av dem är grönkorridoren som förenar Tulludden med fastlandet.
I generalplanen ska även behovet av skydd och användning av grund- och ytvatten beaktas. Anläggningar och funktioner som medför risker för att grundvattnet förstörs eller förändras ska placeras tillräckligt långt ifrån grundvattenområden som är viktiga för vattenförsörjningen och lämpliga som vattentäcker.	--	De omfattande industri- och lagerområden som delområdet som reserverats för motorsport som anvisats i generalplanen ligger till stor del på ett grundvattenområde. Randvillkoren för skyddet av grundvattnet ska beaktas när närmare planering görs för användningen av områdena.
Fungerande kontaktnät och energiförsörjning		
Förutsättningarna för fortsatt användning och utveckling av befintliga järnvägar, landsvägar och sjöleder och hamnar av riksintresse tryggas.	++	I generalplanen har utvecklingsmöjligheterna för hamnen tryggats trots hamnens krävande läge inom stadsstrukturen. De banförbindelser som hamnen förutsätter har anvisats i generalplanen. Biltransporterna körs via gatunätet, vilket ställer randvillkor för noggrannare ruttplanering.

		ring.
<p>Rese- och transportkedjornas funktionalitet främjas och förutsättningarna för offentlig trafik samt för utvecklingen av samarbete mellan olika trafikformer tryggas.</p> <p>Tillräckligt stora områden för att utveckla terminal- och resecenterverksamheten för person- och gods- trafiken reserveras.</p>	++	<p>Kollektivtrafikens stomme utgörs av tåg- och busstrafiken, vars knutpunkt finns i stadsstrukturens kärna. Detta ger en god utgångspunkt för att utveckla smidiga resekedjor som bygger på lätt trafik i kombination med kollektivtrafik.</p> <p>Utvidgningen av tätortsområdet mot Tåktom sätter tryck på utvecklingen av motsvarande förbindelser mellan den lätta trafiken och kollektivtrafiken.</p> <p>I generalplanen har inte tagits ställning till placeringen av knutpunkten (resecentret) för busstrafiken.</p>
<p>Vid områdesplaneringen för ovannämnda kontakt- och energinät ska man beakta riskerna för extrema klimatfenomen och översvämningar, markanvändningen i omgivningen och behovet av att utveckla den samt näromgivningen - särskilt bebyggelsen, värdefulla natur- och kulturobjekt och kulturområden samt särdrag i landskapet.</p>	+/-	<p>Att hamnområdet är så lågt utgör en risk för dess verksamhet vid översvämningar under extrema väderförhållanden.</p> <p>Blandningen av invånar- och hamntrafik ställer randvillkor för utvecklingen av vardera kategorin och för trafiksäkerheten.</p> <p>Hamnens läge som en del av stadsstrukturen livar upp stadens centrum och ger det större livskraftighet.</p> <p>Hamnfunktionerna och naturvärdena lever i en parallelltillvaro särskilt vid Yttre hamnen. Även utnyttjandet av stränderna för rekreation förutsätter ställvis att naturvärdena beaktas.</p>
Specialfrågor i Helsingforsregionen		
<p>Betydande byggande ska placeras på serviceområde för kollektivtrafik, i synnerhet på områden med spårbunden trafik. Förutsättningarna för kollektivtrafikverksamheten och dess utnyttjande ska förbättras genom dimensionering av områdesanvändningen. Glesbyggande utanför den befintliga samhällsstrukturen ska förebyggas genom områdesanvändningen.</p>	++	<p>De nya för, Hangös förhållanden betydande områdena, för bostadsbyggande utvidgar det nuvarande tätortsområdet mot norr och öst men ligger ändå på cykelavstånd från järnvägsstationen och servicen. Generalplanen ger förutsättningar för en förtätning av det nuvarande tätortsområdet.</p> <p>I generalplanen konstateras att tätorten utvidgas i riktning mot Tåktom, där byggandet sker till största delen utanför detaljplaneområdet. De nya områdena som anvisas i generalplanen är avsedda att detaljplaneras.</p>
<p>Vid planeringen av områdesanvändning ska, för att tillgodose befolkningens behov av rekreation, lämpliga, tillräckligt stora och attraktiva överkommunala områden tryggas liksom kontinuiteten i de nätverk av grönområden som förenar dem.</p>	++	<p>På generalplaneområdet har en nationell stadspark avgränsats inom vilken stadens centrala strandområden och kulturhistoriska kvartersområden ligger. Detta understryker förtjänstfullt attraktionen</p>

13.2.2012

		<p>för detta kulturområde av riksintresse.</p> <p>Yttre hamnens och Tulluddens naturområden av riksintresse förenas via stadens nätverk av grönområden med fastlandet även om förbindelsen på grund av den historiska stadsstrukturen är svag. I generalplanen har inte anvisats någon särskild grönförbindelse som skulle kunna utvecklas till en ekologisk korridor.</p>
--	--	--

10.2.3 Förhållandet till landskapsplanen och andra regionala mål

Som utgångspunkt för landskapsplanens markanvändningslösningar har i landskapsplaneringen gjorts en granskning av var befolkningen placerar sig. I granskningen förutsätts beredskap för en befolkningstillväxt, särskilt i Helsingforsregionen. Målet för styrningen av tillväxten är att utnyttja den nuvarande strukturen och bygga ut strukturerna med små resurser.

Generalplanen för Hangö stamstad följer noggrant beteckningarna i Nylands landskapsplan. Landområdena på generalplaneområdet ligger till största delen inom områden som i landskapsplanen har anvisats för tätortsfunktioner. Yttre hamnens och Västra hamnens områden har avgränsats enligt landskapsplanen och gästhamnens objektbeteckningar finns på LV-områden i generalplanen. Förverkligandet av banförbindelser mellan hamnarna har tyngts i generalplanen. De öar som i landskapsplanen anvisats för rekreationsbruk och Natura-2000-områdena har betecknats i generalplanen.

Områden och objekt som är viktiga för kulturmiljön eller för värnandet om landskapet har beaktats i generalplanen. Villaområdena i Badhusparken och rasterområdet för kultur på Hangö Kex område har betecknats med områdesbeteckningen sk i generalplanen och detta har preciserats för de enskilda objekten i planbeskrivningen.

Generalplanens förhållande till huvudmålen i landskapsplanen.

MÅL	BE-DÖMNING	MOTIVERING
Regionstrukturen i Nyland är sammanhållen och lättillgänglig		
En fungerande, trygg och trygg regionstruktur stöds genom att styra tillväxten till befintliga tätorter och bycentra så att boendetrivselsen och tillräckliga områden för rekreation bevaras.	+++	Tyngdpunkten för det nuvarande boendet och andra funktioner ligger i att den nuvarande samhällsstrukturen görs mera sammanhållen och att järnvägsnätet och huvudlederna utnyttjas.
Näringsverksamheten är livlig och landskapets ställning stark både nationellt och internationellt		
Verksamhetsförutsättningarna för industri, handel och annan företagsverksamhet stöds med tillräckliga områdesreserveringar och ändamålsenliga arrangemang för trafik och teknisk försörjning	++	Generalplanen ger utrymme för att utvidga de viktigaste funktionerna i näringsstrukturen; industrin, hamn- och småbåts-hamnfunktionerna.
Trafiknätet betjänar smidigt och den samhällstekniska försörjningen fungerar effektivt		

13.2.2012

<p>Förutsättningarna för att utveckla flyg- och sjötrafiken förbättras. Trafiklösningar som krävs för en fungerande samhällsstruktur tryggas och beredskap skapas för att utgående ifrån planeringen av trafiksystem bygga ut nödvändiga riksomfattande trafikleder och spårbunden trafik.</p>	<p>++</p>	<p>I generalplanen har förutsättningarna för utvecklande av sjötrafiken tryggats och beredskap finns elektrifiering av Hangöbanan.</p>
<p>En trygg, hälsosam och trivsamt miljö är en resurs för landskapet</p>		
<p>Ett nätverk av rekreationsleder och grönkorridorer i landskapet tryggas där också en mångsidig användning som baserar sig på allemansrätten i mark- och skogsområden har en stor betydelse. Särskilt på stränderna bevaras sammanhängande, obbyggda fritidsområden. Skyddet av vatten- och strandnatur främjas.</p>	<p>++</p>	<p>Hangös speciella läge och natur på landskaps- och riksnivå har beaktats i generalplanen.</p>

10.2.4 Förhållandet till målen som uppsatts av staden

Målen som uppsatts av Hangö stad beskrivs i punkt 8.2

MÅL	BEDÖMNING	MOTIVERING
<p>Stadens mål</p>		
<p>Invånare</p> <ul style="list-style-type: none"> • ökning av invånarantalet • utbud av mångsidiga bostäder för invånarnas olika livsskeden, ökning av boendemöjligheterna i centrum 	<p>++</p>	<p>Generalplanen möjliggör att befolkningen ökar och skapar förutsättningar för ett mångfacetterat boende.</p>
<p>Näringslivet</p> <ul style="list-style-type: none"> • ökande av handelns attraktionskraft och självförsörjandegraden för arbetsplatserna i centrum • arbetsplats- och logistikområden, deras trafikmässiga funktionalitet (i förbindelserna till huvudlederna och hamnen) • säkerhetsområden som industrin behöver • tryggande av hamnfunktionerna 	<p>++</p>	<p>Generalplanen skapar förutsättningar för utveckling av stadskärnan och utveckling av servicen, för industriverksamheten samt tryggar verksamheten i hamnområdena.</p>
<p>Miljön</p> <ul style="list-style-type: none"> • definition av skyddsområden i relation till målen för förtätning • tryggande av att värdefulla naturobjekt bevaras • beaktande av fornlämningsområden och -objekt • värnande om viktiga kulturmiljöer och landskapsområden samt byggnadshistoriska objekt 	<p>++</p>	<p>Utvidgningsområdena för samhällstrukturen är inte belägna så att de har någon nämnvärd inverkan på skyddade områden, t.ex. i form av ökad rekreationsverksamhet. Det finns ingen konflikt mellan skyddsområdena och målen för förtätning.</p> <p>Förtätningen av stadsstrukturen i synnerhet norr om järnvägen kan försämrade möjligheterna till ekologisk genomsläpplighet i kvarteren. Detta kan underlättas</p>

13.2.2012

		<p>i samband med detaljplaneringen bl.a. genom att ge bestämmelser om inhägnader av tomter och kvarter och om planteringar som fungerar som skydd för djuren.</p> <p>Kulturmiljö- och landskapsvärden som konstaterats i inventeringarna har beaktats i generalplanen.</p>
<p>Samhällsstruktur</p> <ul style="list-style-type: none"> • allmän definition av markanvändningen för utvidgningsområdena • nya användningsmål • förtätning och komplettering av strukturen • utveckling av centrumområdet • ett täckande lättrafiknät 	++	<p>Generalplanen möjliggör förtätning och komplettering av samhällsstrukturen samt ger möjligheter till utvidgning.</p> <p>Några områden som tidigare använts för industriell verksamhet har anvisats som serviceområden.</p>
<p>Rekreation och fritid</p> <ul style="list-style-type: none"> • definition av rekreationsområden i relation till målen för förtätning • tryggnad av tillräckligt med närliggande skog för rekreation • en mångsidig användning av stränderna • utvidgningsområden för småbåtshamnarna och mångsidigare serviceutbud för dem • stärkande av kring servicen för båtlivet • hopkoppling av lätta trafikleder och rekreationsleder 	+++	<p>Generalplanen tryggar tillräckliga rekreationsområden och friluftsleder. Strandområdena blir kvar i bruk som rekreationsområden till den del de inte har anvisats för annat bruk. Småbåtshamnarna har utvidgats och förutsättningar skapats för ett bättre serviceutbud på dem.</p> <p>Särskild uppmärksamhet har fästs vid kontinuiteten i grönområdesnätverket och rekreationsförbindelserna.</p>
<p>Trafik</p> <ul style="list-style-type: none"> • trafikarrangemangen i centrum • markanvändningslösningar för den tunga hamntrafiken • fungerande förbindelser för den lätta trafiken • dirigering av trafiken från bostadsområdena 	+ / -	<p>Blandningen av invånar- och hamntrafik ställer randvillkor för utvecklingen av vardera kategorin och för trafiksäkerheten. I generalplanen finns beredskap för att bygga ut lättrafiknätet och bygga nya underfarter under järnvägen.</p>

10.3 Behovsprövning för Naturabedömning (sammandrag)

Konsekvenserna som förverkligandet av Generalplanen för Hangö stamstad medför för Tulluddens fågelskyddsområde (FI0100006) samt för Naturaområdets naturvärden i Ekenäs och Hangö skärgårds och Pojovikens maritima skyddsområde (FI0100005) har bedömts i en separat Naturabehovsprövning. I samband med den har gjorts en bedömning av om det är nödvändigt att göra en sådan naturabedömning som avses i 65–66 § i naturvårslagen.

Bedömningen har gjorts av FM, biolog Tiina Mäkelä från FCG Finnish Consulting Group Oy.

Förverkligandet av planerna försämrar inte i betydande grad de ekologiska förhållanden eller särdragen hos de naturtyper i Tulluddens fågelskyddsområde eller Ekenäs och Hangö skärgårds och Pojovikens maritima skyddsområde Naturaområden vilka är skyddade enligt habitatdirektivet. Planerna minskar eller försämrar inte heller livsmiljöerna för de skyddade arter som upptas i habitat- och fågeldirektivet och ökar inte väsentligt de störningar på de djurarter som upptas i habitat- och fågeldirektivet. Naturaområdenas ekologiska strukturer och verksamhet förblir livsdugliga. Det föreligger inget behov av att uppgöra en sådan Naturabedömning som avses i 65 § i naturvårdslagen.

Hela behovsprövningen finns som bilaga till planen.

10.4 Planen i relation till extrema situationer som orsakats av klimatförändringar

Klimatförändringarna har inte under utarbetandet eller styrningen av planen varit uppe som ett enskilt tema i planlägningsprocessen. Oavsett detta ger generalplanen staden rimliga förutsättningar för att anpassa sig även till eventuella krissituationer som orsakats klimatförändringar. Detta beror långt på Hangö stads sammanhållna och fungerande stadsstruktur som inte ändras i någon betydande grad i generalplanen

10.4.1 Bakgrund

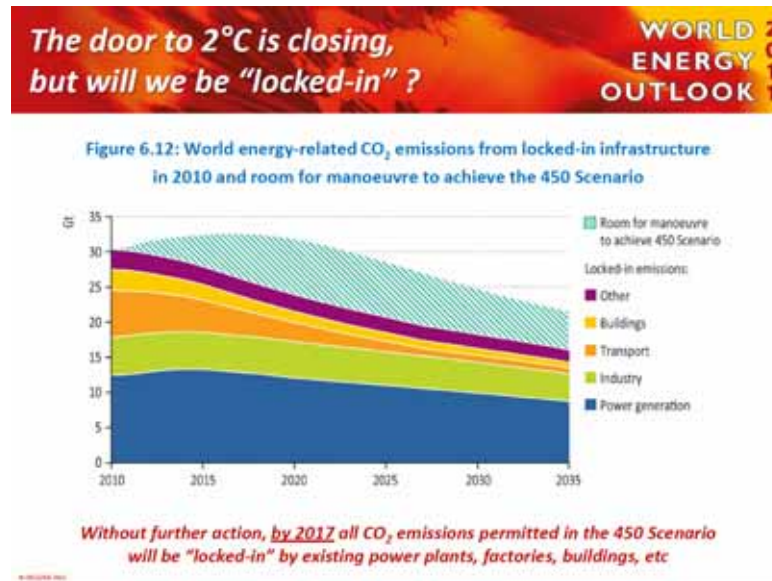
De förändringar i sammansättningen av jordklotets atmosfär som pågår beror på att omfattande mängder koldioxid på grund av människans verksamhet lösgjorts från geosfären och släppts ut i det system som bildas av atmosfären och haven. En av de centrala följderna av detta är en klimatuppvärmning, kraftiga, också lokala, klimatförändringar och en försurning av haven som väntas leda till att havens ekosystem kollapsar under de närmaste åren eller årtiondena.

Om atmosfärens koldioxidhalt ökar och höjningen av temperaturen därmed överskrider den kritiska gränsen fruktar man att detta orsakar en ohanterbar kedjereaktion i jordklotets kretslopp och leder till att planetens livsduglighet äventyras på stora områden. Enligt den internationella klimatpanelen IPCC:s bedömning är den kritiska gränsen för temperaturhöjningen 2 grader celsius i medeltal, vilken skulle orsakas av en koldioxidhalt på ca 450 ppm i medeltal. I januari 2011 var halten i medeltal ca 390 ppm för när den kritiska gränsen skulle nås.

De årliga koldioxidutsläppen från jorden har efter år 2010 varit högre än någonsin och de förväntas fortfarande växa. Ökningen har varit 6 % 2010-2011.

International Energy Agency IEA, den ledande internationella organisation som representerar de ledande industriländerna uppskattade i sin årligen utkommande energirapport 9.11.2011 att den infrastruktur som byggs fram till år 2017 kommer att leda till att koldioxidutsläppen når den högsta tillåtna nivå eller att man, för att kunna stoppa uppvärmningen, efter år 2017 skulle kunna bygga enbart infrastruktur som ersätter nuvarande struktur.

13.2.2012

källa; www.iea.org s. 28.11.2011).

10.4.2 Generalplanens roll

De strukturer som styr markanvändning, trafik och byggande i samhällena utvecklas långsamt under åren och årtiondena. Därför kan man inte genom planläggning generera förändringar som på kort sikt skulle påverka samhällenas egna utsläpp, utan man kan ändra på deras kolbalans i en gynnsammare riktning bara i den mån som infrastrukturen i samhället förnyas och utsläppen minskar. På tidsspannet för en generalplan går det minst årtal till dethär.

I tidigare undersökningar och konsekvensbedömningar har (bl.a. METKA 2008, Uudenmaan rakennemallien arviointi 2010, HLJ2011-työn SOVA 2010) samhällsstrukturens roll som möjliggörare stigit tydligt fram: genom att endast förändra samhällsstrukturen når man inte någon betydande förbättring av kolbalansen, men å andra sidan kan effekten av andra medel (lösningar för trafiken och energiförsörjningen) ökas i en gynnsam samhällsstruktur.

Å andra sidan kan man genom att bygga upp en sammanhållen samhällsstruktur i betydande grad påverka en stads funktionsförmåga under exceptionella förhållanden. Bekanta teman för planläggarna är också i detta hänseende förverkligandet av möjligheterna att röra sig till fots och med cykel inom staden, att blanda funktioner och skapa en levande, hälsosam och trygg stadsmiljö.

10.4.3 Riskbedömning

Det finns tills vidare inget vedertaget sätt att bedöma planläggning med tanke på avvärjande av eller anpassning till klimatförändringar. I det följande presenteras ur klimatförändringens synvinkel observationer av egenskaper och risker i stadsstrukturen enligt generalplanen för Hangö stamstad. Rekommendationen är att staden gör en separat riskanalys i ämnet och även för in åtgärdsförslag.

Faktorer som påverkar stadens riskbenägenhet under exceptionella förhållanden är åtminstone

- trafiksystemets och resandets beroende av yttre service (gång- och cykeltrafik)

13.2.2012

- graden av lokal självförsörjning inom energiförsörjningen
- de kommunaltekniska systemens beroende av kontinuerligt underhåll och reparationsinvesteringar.

Stadsområdets terrängformer och jordmånens kvalitet inverkar på hur känslig staden är i översvämningssituationer och exceptionella väderförhållanden.

Trafik

Stadens struktur är för finska förhållanden exceptionellt kompakt och alla dess funktioner är nåbara med cykel eller till fots. Kontakterna till den omgivande trakten kan vid behov upprätthållas med järnvägstrafiken. På detta sätt kan invånarnas och andra aktörers behov att förflytta sig i princip tillfredsställas helt oberoende av biltrafiken. Hamnen och industrianläggningarna i staden är i praktiken helt beroende av landsvägstrafiken.

Energiförsörjning

Tack vare den befintliga eller planerade vindkraftverkskapaciteten kan staden vara självförsörjande och i lång utsträckning kolneutral när det gäller elenergin som behövs för stadens normala verksamhet. Industrianläggningarna i området är beroende av elenergi som kommer utifrån.

På Orionsgatan finns ett värmekraftverk som använder flis som huvudbränsle och som stöds av en reservvärmecentral som bränner tung brännolja. De områden som hör till fjärrvärmenätet är Sandövägen (fortsätter via Halmstadsgatan till Esplanaden), centrumområdet söder om järnvägen, Halmstadsgatan och några kvarter söder om den. Energiförsörjningen för dessa områden grundar sig i princip på förnybara bränslen. Förslag har getts till att utvidga fjärrvärmenätet.

Värmekraftverket som huvudsakligen bränner flis ligger på industriområdet vid Orionsgatan. Reservvärmecentralen på Märsanområdet använder tung brännolja som huvudsakligt bränsle.

De områden som hör till fjärrvärmenätet är Sandövägen (fortsätter via Halmstadsgatan till Esplanaden), centrumområdet söder om järnvägen, Halmstadsgatan och några kvarter söder om den.

En utvidgning av fjärrvärmenätet har planerats. Förslag till nya rör finns för området mellan Bryggerigatan-Kapellhamnsvägen-Kadermogatan samt för området söder om järnvägen från östra sidan av badhusparken via Appellgrensvägen och Havsgatan till Boulevarden för att kopplas samman med befintliga rör.

Förhållandena i Hangö är i princip gynnsamma för lokal produktion av fastighetsspecifik energi. Fastighetsvisa mikrovindkraftverk kan inte rekommenderas i den historiska stadsmiljön, men markgrunden och närliggande havsbottnen erbjuder olika möjligheter till värmepumplösningar i den relativt rymliga kvartersstrukturen. Det vore naturligt att undersöka dessa alternativ i samband med det stegvisa förnyandet av bostadsbeståndet och kompletteringsbyggandet i kvarteren.

Kommunaltekniska system

Den totala omfattningen av kommunalteknik är måttlig i relation till befolkningsmängden på grund av den kompakta stadsstrukturen. Staden har egna stora gruvvattenreserver. För exceptionella situationer och för att tygga vattenförsörjningen i Tvärminne har en vattenledning och ett stomavlopp dragits via Tvärminne till Ekenäs.

Terrängförhållanden

Hangö udd är ett synnerligen låglänt och översvämningsbenäget område och endast en liten del av kvarteren och trafiklederna ligger mera än några meter ovan havsytan. Staden är med sina hamnar känslig för extrema väderfenomen som översvämnningar och tilltagande våghöjder. Om havsytan skulle stiga flera meter vore det svårt eller omöjligt att upprätthålla normala funktioner i staden på grund av att centrumområdet är så lågt.

Trafik

Stadens struktur är för finska förhållanden exceptionellt kompakt och alla dess funktioner är nåbara med cykel eller till fots. Kontakterna till den omgivande trakten kan vid behov nås med järnvägstrafiken. På detta sätt kan invånarnas och andra aktörers behov att förflytta sig i princip tillfredsställas helt oberoende av biltrafiken.

Energiförsörjning

Tack vare den befintliga eller planerade vindkraftverkskapaciteten kan staden vara självförsörjande och i lång utsträckning kolneutral när det gäller elenergin som behövs för stadens normala verksamhet. Industrianläggningarna i området är beroende av elenergi som kommer utifrån.

På Orionsgatan finns ett värmekraftverk som använder flis som huvudbränsle och som stöds av en reservvärmecentral som bränner tung brännolja. De områden som hör till fjärrvärmenätet är Sandövägen (fortsätter via Halmstadsgatan till Esplanaden), centrumområdet söder om järnvägen, Halmstadsgatan och några kvarter söder om den. Energiförsörjningen för dessa områden grundar sig i princip på förnybara bränslen. Förslag har getts till att utvidga fjärrvärmenätet.

Förhållandena i Hangö är i princip gynnsamma för lokal produktion av fastighetsspecifik energi. Fastighetsvisa mikrovindkraftverk kan inte rekommenderas i den historiska stadsmiljön, men markgrunden och närliggande havsbottnen erbjuder olika möjligheter till värmepumpslösningar i den relativt rymliga kvartersstrukturen. Det vore naturligt att undersöka dessa alternativ i samband med det stegvisa förnyandet av bostadsbeståndet och kompletteringsbyggandet i kvarteren.

Vattenförsörjning och infrastruktur

Hangös vattenförsörjning är delvis beroende av råvatten som leds från Ekenäs, om än staden har egna omfattande grundvattenreserver. Den totala omfattningen av kommunalteknik är måttlig i relation till befolkningsmängden på grund av att stadsstrukturen är så kompakt.

Terrängförhållanden

Hangö udd är ett synnerligen låglänt och översvämningsbenäget område och endast en liten del av kvarteren och trafiklederna ligger mera än några meter ovan havsytan. Staden är med sina hamnar känslig för extrema väderfenomen som översvämningar och tilltagande våghöjder. Normala funktioner skulle vara svåra eller omöjliga attupprätthålla i fall av en eventuell stark höjning av havsvattennivån.

13.2.2012

11 GENERALPLANENS RÄTTVERKNINGAR

De rättsverkningar för planen som avses i markanvändnings- och bygglagen träder i kraft när planen godkänts av fullmäktige, fullmäktigebeslutet har vunnit laga kraft och kungörelsen av att generalplanen har trätt i kraft har gjorts.

Den viktigaste rättsverkningen gäller styrningen av detaljplaneringen. Generalplanen för Hangö stamstad har rättsverkningar på hela planområdet. Generalplanekartan och -bestämmelserna kompletteras av planbeskrivningen. Generalplanen anvisar det huvudsakliga användningsändamålet för vart och ett område. Därutöver kan också annan markanvändning tillåtas, om den inte orsakar olägenheter för det huvudsakliga användningsändamålet på området.

Rättsverkningarna för byggandets del är olika för olika plantyper. Detaljplanen är detaljerad och ska följas som sådan. Generalplanens anvisning av områden för byggande och andra ändamål är allmänna.

Begränsningar för byggande som beror på generalplanen kan vara villkorliga eller ovillkorliga till sina rättsverkningar. Byggande är inte tillåtet om det anses försvåra förverkligandet av en generalplan. Om en särskild bestämmelse om begränsning av byggande har getts i generalplanen är begränsningen av byggande ovillkorlig. Om ingen särskild bestämmelse har getts, hindrar generalplanen inte i regel planenligt byggande. Sålunda är en villkorlig byggnadsbegränsning i kraft, som då vissa villkor uppfylls tryggar markägarnas rättigheter.

Förverkligandet av generalplanen kan ske genom att fastställa en tidsbestämd byggnadsbegränsning. För skyldigheten till inlösen och ersättningar som orsakas av byggnadsbegränsningar finns särskilda bestämmelser i lagen (Hallberg et.al 2000).

Bestämmelserna om rättsverkningarna i markanvändnings- och bygglagen är till sina väsentligaste delar följande:

MBL 42 § Generalplanens rättsverkningar för annan planering och för myndigheternas verksamhet

Generalplanen skall tjäna till ledning när detaljplanen utarbetas och ändras samt när åtgärder annars vidtas för att reglera områdesanvändningen.

När myndigheterna planerar åtgärder som gäller områdesanvändningen och beslutar att vidta sådana åtgärder, skall de se till att åtgärderna inte försvårar genomförandet av generalplanen.

Generalplanen ersätter en tidigare godkänd generalplan för samma område, om inte något annat bestäms i planen. På ett detaljplaneområde gäller generalplanen inte, utom i fråga om verkan enligt 1 mom. när detaljplanen ändras.

MBL 43 § Bygginskränkningar och åtgärdsbegränsningar

Tillstånd att uppföra en byggnad får inte beviljas så att genomförandet av generalplanen försvåras. Tillstånd skall dock beviljas, om förvägrande av tillstånd på grund av generalplanen skulle orsaka sökanden betydande olägenhet och kommunen eller, när området

13.2.2012

måste anses vara avsatt för något annat offentligt samfund, detta inte löser in området eller betalar skälig ersättning för olägenheten (villkorlig bygginskränkning).

När olägenheten bedöms beaktas inte ändringar som inträffat i ägandeförhållandena efter det att generalplanen godkänts, om de inte har gjorts för genomförande av generalplanen. (...)

12 FÖRVERKLIGANDE OCH UPPFÖLJNING AV GENERALPLANEN

Förverkligandet av planen kan inledas efter att den vunnit laga kraft. Reserveringarna för markanvändningen som gjorts i generalplanen förverkligas i huvudsak på basen av detaljplaneändringarna. Genom detaljplaneändringar kan bl.a. den nuvarande stadsstrukturen förtätas. Tidpunkten för förverkligande av planen påverkas av den allmänna utvecklingen inom företagslivet och befolkningen.

Inga beslut har gjorts om uppföljningen av förverkligandet av generalplanen.

FCG Finnish Consulting Group Oy

Godkänd av:

Anssi Savisalo
arkitekt SAFA, byråchef

Författad av:

Hanna Tiira
arkitekt